

VELENCEI MESELIGET ÓVODA OM: 030022

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS**Alaptörvény**

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- 2012.évi CXXIV. törvény A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény módosításáról
- 2012. évi XXIX. törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól

Rendeletek

- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
- 185/1999. (XII.13.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja

TARTALOMJEGYZÉK

TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS	2
BEVEZETÉS	5
1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	7
1. AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE	8
2.1. ÓVODAKÉP	8
2.2. GYERMEKKÉP	9
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI	10
4. AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA, ÉRTÉKEI	11
4. 1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	11
4. 2. NEVELÉSI ÉRTÉKEINK	12
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI	14
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FALADATAI	15
6. 1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	15
6. 2. AZ ÉRZELMI ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA	24
6. 3. AZ ANYANYELVI NEVELÉS ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	28
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	31
7. 1. JÁTÉK	31
7. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS	36
7. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	39
7. 4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	43
7. 5. MOZGÁS	46

7. 6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	49
7. 6. 1. A TÁRSADALMI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET MEGISMERÉSE	51
7.6.2. KÖRNYEZETÜNK MENNYISÉGI ÉS FORMAI VISZONYAI - MATEMATIKA	53
7. 6. 4. KÖRNYEZETVÉDELEM	56
7. 7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	58
7. 8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	62
8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	66
8. 1. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK	66
8.2. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK	70
8. 3. NAPIREND, HETI REND	70
8. 4. PROGRAMOK SZERVEZÉSE	74
8. A GYERMEKEK MEGISMERÉSÉT ÉS FEJLESZTÉSÉT, A FEJLŐDÉST NYOMON KÖVETŐ DOKUMENTUMOK	77
10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	79
11. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	81
12. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	81
13. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	84
14. FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM	87
15. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	88

BEVEZETÉS

Mottó:

„A nevelés egyet jelent azzal, hogy segítsünk a gyermeknek valóra váltani lehetőségeit.”

Erich Fromm

Településünk természeti szépségekben gazdag, a táj sok érdekességet, szépséget kínál: a drágakőként csillogó tavat zöldellő nádszigetekkel, ritka vízimadarakkal, északon erdő borította hegyeket, a híres ingóköveket, délen a Mezőföld síkságát. Három különböző tájkép elem - a hegy, a víz, a síkság - szép ékszerként ötvöződik össze.

Környékünk nevezetességei a kastélyok, a kastélyparkok, az arborétumok. A népi építészet emlékei is fellelhetők: Sukorói Néprajzi ház, Halász Múzeum, Vörösmarty Múzeum.

A gyermekeink nagy többsége hagyományos családszerkezetű családban él, a több generáció együttélése nem jellemző. Sajnálatos, hogy növekvő tendenciát mutat a csonka családban élők száma. A családok anyagi helyzete átlagos, a munkanélküliség kismérvű. Budapest, Székesfehérvár viszonylagos közelsége munkahelyeket biztosít, az idegenforgalom a szezonális munka lehetőségét biztosítja.

Óvodáink két telephelyen mintegy 5 km távolságra vannak egymástól.

Az intézményünk székhelye az Ó-falu városrészben található, az épület hajdan az Orsolyák Rendháza volt, melyben jelenleg négy óvodai csoport helyezhető el. Velencei Meseliget Óvodánk telephelye az újtelepi városrészben található: három csoport a régi Kaskovics kastélyból kialakított szabadlégi iskola beépített részében működik, három másik csoport pedig az óvodabővítés első ütemében, 2010-ben átadott épületrészben, melyből az átjárhatóság biztosított a régi épületrészhez. Udvarainkat 2012-ben és 2016-ban a hatályos törvényi előírások szerint a szabványnak megfelelően átalakítottuk. Az ó-falusi óvodarészben „Ovi-foci” pálya került átadásra 2014-ben, az újtelepi részben 2016-ban készült el az új gyepszőnyeggel borított óvoda udvar. 2018 nyarán elkészült az újtelepi településrész játszótéri játékokkal telepített kibővített udvara. A felújítás folyamatos (amennyiben szükséges), mind a játékok pótlása, szabványosítása, talajcseréje, ütécscillapítás tekintetében. A működés alapvető feltételei óvodánkban adottak.

Településünkön az óvodai nevelés kiemelt fontosságú, megítélése pozitív. Legfőbb partnereink a szülők, valamint a nevelést segítő szakemberek (szakszolgálat; logopédus, gyógytornász, fejlesztő pedagógus, konduktor). Több éve segíti a szülők és a mi pedagógiai munkánkat az Eleven Team szakmai csoportja (előadás, szülői fórum, szükség esetén kapcsolattartás).

Az iskolával való szoros kapcsolatot továbbra is fontosnak tartjuk, óvodásaink iskolai beilleszkedését előtérbe helyezve.

Óvodai nevelésünk céljaként a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását tekintjük.

Szülők óvodáinkkal szemben támasztott igénye, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, játszanak. Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok állandó továbbképzését, a módszertani, pszichológiai ismeretek folyamatos korszerűsítését. Helyet adtunk és adunk a hozzánk jelentkező felsőoktatási intézetek hallgatóinak (pedagógus, pszichológus) gyakorlati képzésére. (ELTE, Budapest, Kaposvár, Zsámbék)

A szülői elvárások között megfogalmazódott az eredményes iskola-előkészítés, a külön programok iránti igény. Ennek érdekében fakultatív programokat is szervezünk: pl. korcsolya-, úszás- és táncoktatás, gyermekjoga és játékos angol nyelvhez szoktatás. A tópart közelsége miatt fontosnak tartjuk a gyermekek vízhez szoktatását, a jégkorcsolyázás alapjainak elsajátítását, amely programunkba beépül, ha a tárgyi és a személyi feltételek adottak.

A logikus gondolkodás fejlesztésének remek eszköze a sakkozás. Különösen a nagycsoportosok kedvelt játéka, szívesen vesznek részt a versengésben, ezért a jövőben tervezzük a „sakk-ovi” bevezetését óvodánkban.

Szülők egyéni világnézetét figyelembe véve adtunk és adunk helyet az ökomenikus hitoktatásnak.

Óvodáink szép természeti környezetben vannak; az óvoda közvetlen és tágabb környezetébe sétákat tervezünk, hogy óvodásaink minél jobban megismerjék lakóhelyük természeti és társadalmi értékeit. Célunk, a természeti és társadalmi értékek szeretetére, megbecsülésére és lakóhelyéhez erősen kötődő gyermekek nevelése Környezettudatos óvodaként csatlakoztunk a „Madárbarát óvodakert” programhoz, melynek célja a mindennapi madárvédelem lehetőségeinek megismertetése. Zöld óvodai program mellett 2018 tavaszán csatlakoztunk „A legszebb konyhakertek”- Magyarország legszebb konyhakertjei országos programhoz. A virágosítás mellett, most már zöldségeket és fűszernövényeket ültettünk, amit szintén a gyermekekkel együtt gondozunk. Részt veszünk

minden évben óvodánk és településünk virágosításában is, mellyel hozzájárulunk a gyermekek környezet- és természetbarát magatartásának formálásához.

1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda neve: Velencei Meseliget Óvoda

Az intézmény OM azonosítója:

030022

Az intézmény székhelye:

Velencei Meseliget Óvoda 2481 Velence, Fő utca 79.

☎ 06/22-472-148

Az intézmény telephelye:

Velencei Meseliget Óvoda 2481 Velence, Szent Erzsébet tér 1.

☎ 06/22-472-154

Az intézmény gazdasági jogköre:

Önálló költségvetési intézmény

Az óvodai férőhelyek száma:

Velencei Meseliget Óvoda 2481 Velence, Fő utca 79. **100 fő**

Velencei Meseliget Óvoda 2481 Velence, Szent Erzsébet tér 1. **148 fő**

Összesen: 248 fő

Óvodai csoportok száma:

Velencei Meseliget Óvoda Velence, Fő utca 79. **4 csoport**

Velencei Meseliget Óvoda Velence, Szent Erzsébet tér 1. **6 csoport**

Összesen: 10 csoport

Az óvoda felügyeleti szerve, fenntartója, címe, telefonszáma:

VELENCE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2481 Velence, Tópart út 26.

☎ 22/589-402

1. AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE

2.1. Óvodakép

Mottó:

"A gyermek minden, tehát a jövő"

Móra Ferenc

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését. Az óvoda tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését.

Biztosítja a szabad játék lehetőségét, az intézménybe beíratott gyermekek számára megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört.

Közvetetten segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak, és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

A nemzetiséghez, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az óvoda dolgozói a mindennapokban mintaadással, a lehetőségek megteremtésével biztosítják a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi-, és értelmi nevelést és fejlesztést.

2.2. Gyermekkép

Mottó:

„A gyerek az öröm, a reménység. Gyöngé testében van valami világi; ártatlan lelkében van valami égi; egész kedves valója olyan nekünk, mint a tavaszi vetés: ígéret és gyönyörűség.”

Gárdonyi Géza

Az óvodai nevelésünk maximálisan gyermekközpontú. Befogadó szellemiségű óvodánkban a gyermekek boldogan, békés környezetben nevelkednek, ahol természetes a másokra figyelés, a különbözőség elfogadása és tisztelete. Célunk, hogy biztonságot és sok örömet átélve képesek legyenek önmaguk kiteljesítésére, hogy gyermekkorukat szeretetben, sok mozgással, játékkal, felszabadultan, boldogan élhessék meg. Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a mesékhez, az alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul óvodás tartása, önálló, nyugodt, kiegyensúlyozott lesz; tud nevetni, felfedezni, csodálkozni. Arra törekszünk, hogy a gyermekek személyiségének fejlődését az óvodai élet során a közvetlen tapasztalások, a kreatív gondolkodás, az alkotó tevékenységek határozzák meg.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett- a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül- a befogadás, az esélyteremtés, az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében biztosítjuk:

- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését.

Ebből következően óvodánk:

- gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására
- kitüntetett szerepet biztosít a szabad játéknak
- elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségének megvalósítását, és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását
- fejlesztési stratégiáink révén minden gyermek számára biztosítja az egyenlő hozzáférést
- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére törekszik.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI

Az óvodai nevelési programunk elkészítésekor az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja mellett figyelembe kell vennünk:

- a nemzetiségi óvodai nevelés irányelveit
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelésével összefüggő irányelveket.

Célunk:

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, az életkori, valamint az egyéni sajátosságok, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével
- a családi nevelés kiegészítése.

Alapelveink:

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt, s esetenként hátrányt csökkentő szerepet tölt be.
- Gyermekeink számára nyugodt, szeretetteljes légkör megteremtésére törekszünk a személyi és tárgyi feltételek biztosításával.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Megvalósítjuk az érzelmi biztonságot, otthonos, derűs, szeretetteljes légkört, és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeit és szükségleteit vesszük figyelembe.
- Érvényesítjük az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedéseket a különböző műveltségtartalmak közvetítésével.
- A gyermekek személyiségfejlődésében és egyéni képességeinek kibontakoztatásában az egyéni bánásmód elvét és az esélyegyenlőséget tekintjük kiemeltnek.
- A gyermekek folyamatos értékelése során a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elveit és formáit érvényesítjük.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelési igénye, valamint a nemzetiségi, migráns gyermekek nevelése során megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció.

- Céljaink eléréséhez számítunk partnereink támogatására, hiszen csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani gyermekeiket.
- Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

4. AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA, ÉRTÉKEI

4. 1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Mottó:

„Minden pedagógus lényével nevel. Nem az a lényeg, hogy mit mondasz, vagy mire tanítod a gyermeket, hanem az, hogy ki vagy te, mit sugársz ki magadból. Kit lát a gyermek, ha téged néz? A valódi nevelés nem szavakon át, hanem a lélek és a tett sok ezer láthatatlan csatornáján keresztül működik.”

Müller Péter

Nevelés minden területén az a célunk, a gyermekek személyisége egészségesen, harmonikusan fejlődjön. Gyermekeink számára nyugodt, szeretetteljes légkör megteremtésére törekszünk a személyi és tárgyi feltételek biztosításával. Partnereink elégedettsége érdekében nyitottak, empátikusak, rugalmasak vagyunk. A személyiségfejlesztés során tiszteletben tartjuk gyermekeik egyéni különbségeit, figyelembe vesszük életkorukhoz igazodó szükségleteiket, hogy zökkenőmentesen készíthessük fel őket az iskolai életmódra.

Nevelőmunkánk során az alábbi értékeket tartjuk fontosnak és mindenki számára

kötelező érvényűnek:

Megértés

Egészség testben

Segítségnyújtás

Emberség

Lélek egészsége

Inger gazdag környezet

Gyermeki rácsodálkozás

Egyéni sajátosságok

Türelem

Óvó- védő nevelés

Vidámság

Oltalom

Dicséret

Áldás

Sikerélmény

Szabályok

Eredményesség

Rugalmasság

Egyensúly

Tehetség

Egyetértés

Tisztelet

Elfogadás

4. 2. NEVELÉSI ÉRTÉKEINK

A játék elsődlegessége

Pedagógiai feladatunk:

- szabad játékra inspirálás, melyben támogatjuk az egyes gyerekek játékfejlődését, az egyéniségben és a társas együttműködésben rejlő lehetőségeket.
- derűs, nyugodt légkör biztosítása
- rugalmas napirend biztosítása
- a játék sokoldalú fejlesztő hatásának kibontakozásához változatos eszköztár biztosítása
- a tárgyi környezet kiszolgáló funkciójának bővítése
- a támogató, visszaható játékpedagógiai eljárások alkalmazása.

A mozgás prioritása

Pedagógiai feladatunk:

Az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével:

- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a mozgástapasztalatok bővítése
- a mozgáskészség alakítása
- mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása

- testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét fejlesztése
- a koordinációs készségek fejlesztése
- a térérzékelés fejlesztése
- játékos mozgás, mozgásos tevékenység által a mozgásigény kielégítése,
- mozgáskultúra fejlesztése

Az egészséges életmód kialakítása és fenntartása

Pedagógiai feladatunk:

- a testi nevelés mellett a lelki harmónia megteremtése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása
- a gyermek komfortérzetének biztosítása és a testi fejlődés elősegítése
- a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítása.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés fejlesztése

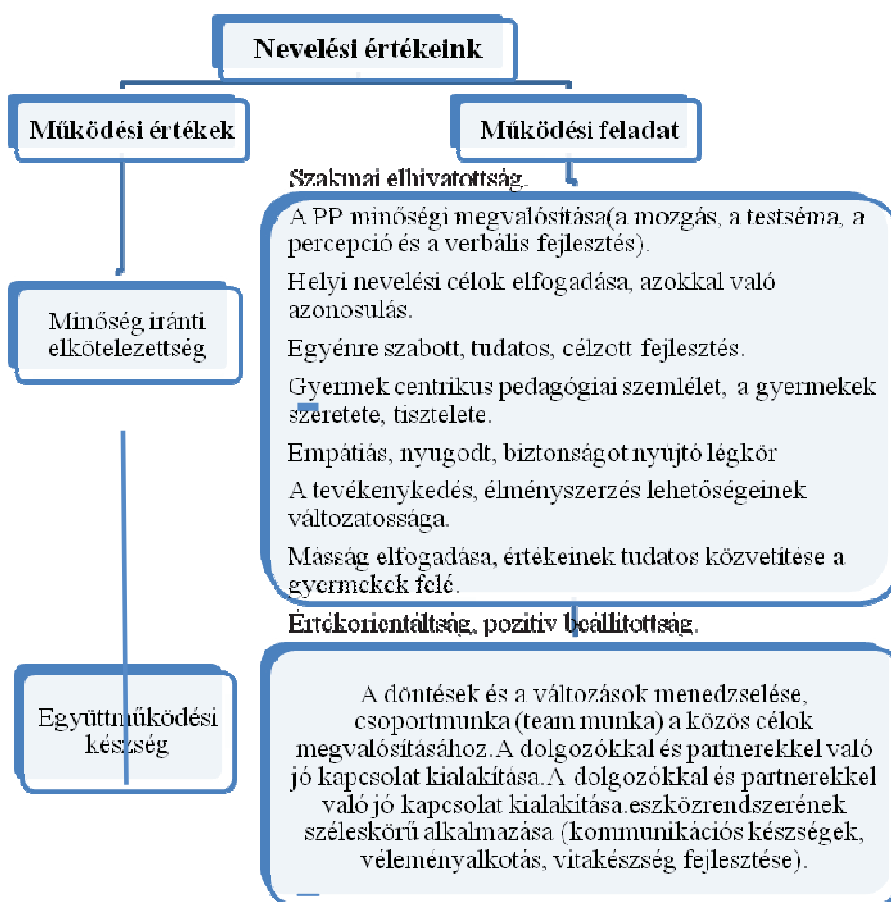
Pedagógiai feladatunk:

- érzelmileg kiegyensúlyozott, gátlásoktól mentes, társakkal, felnőttekkel szemben barátságos, nyílt, életigenlő gyermekek nevelése.
- érzelmi és erkölcsi normák kialakítása (együvé tartozás érzése, hazaszeretet, magyarságtudat a migránsokat figyelembe véve)
- az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása
- énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése
- értékek, normák alakítása, kialakítása
- az erkölcsi nevelés alakítása (a jó és a rossz felismerése, az őszinteség az igazmondás, az igazságosság, a felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése) saját élethelyzetben való megtapasztalással a társak és a dolgozók mintaadásán keresztül
- a közösségi nevelés – ezen belül az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.

Az egyéni különbségek tiszteletben tartása

Pedagógiai feladatunk:

- az egyén fejlődési ütemének nyomon követése a képesség fejlesztéshez kidolgozott szempontok alapján
- a másság elfogadása, a tolerancia, és a segítőkészség
- fejlődési napló vezetése – félévente a szülő tájékoztatása
- tervezőmunkánál a gyermek fejlettségének figyelembe vétele.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek óvodába lépésétől az iskolába lépésig.

A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakítani:

- az egészséges, sokoldalú személyiséget
- a gyermekek környezettudatos szemléletét
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettséget.

A tehetséges gyermek átlag feletti, speciális, egyéni képességeinek felszínre hozatala, fejlesztése.

A hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt, integrált nevelése révén, az esélyegyenlőség növelése, az indulási hátrányok csökkentése, az iskolába való átmenet, zökkenő mentesebbé tétele.

Célunk a prevenció, a tanulási zavarok megelőzése, hogy az óvodai nevelés végén az iskolába lépéshez szükséges készségekkel, képességekkel rendelkezzenek óvodásaink.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata - az Alapprogramban deklarált - testi és lelki szükségletek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és az **értékorientált** közösségi nevelés biztosítása
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

6. 1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. A gyermekek testi szükségleteinek kielégítése megalapozza a jó közérzetüket.

Az egészséges életmód alakításának célja:

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, miközben formálódnak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságaik, készségeik, fejlődnek testi, lelki képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek gondozása, a testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése egészségük megóvása, ápolása
- tájékozódás a szülőktől az óvodába felvett gyermekeik testi szükségleteiről, esetleges allergiájáról, gyógyszerérzékenységről
- a testi fejlődés elősegítése
- az egészséges életmód- a testápolás, **a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és**

gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a

fogmosás, az öltözködés, a pihenés- valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése

- a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt, biztonságos, balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése, a környezet megóvására irányuló szokások alakítása
- a tevékenységek gyakorlásához elegendő idő, türelmes légkör, rugalmas napirend kialakítása
- közös, összehangolt, azonos szokás –és normarendszer kialakítása valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus, dajka és pedagógiai asszisztens között
- a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi, szükségleteik kielégítéséhez szükséges készségek, képességek fejlesztése
- folyamatos megfigyelés, mérés végzése (testsúly, testmagasság stb. mérésével)
- a gyermek önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése
- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése, fejlesztése- különös tekintettel a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében
- egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, szükség esetén megfelelő szakember bevonásával
- a szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, befolyásolása (szociokulturális háttér, gondozási szokások)
- az egészségügyi szolgálattal együttműködve a teljes körű egészségfejlesztés kiépítése, és annak működtetése
- szociális hátrányok enyhítése egyéni higiénés problémák megoldásával.

Gondozás, testápolás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfort érzetének biztosítása, a gyermeki szükségletek kielégítése. A gyermeket engedjük szabadon mozogni, szükség szerint WC-re menni, vizet inni, tisztálkodni a nap bármely szakában. A testápolási feladatok a gyermekek intimszférájában zajlanak, ezért elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson

meg, felnőtt állandó jelenlétével. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve nyújtunk segítséget, hogy fokozatosan sajátítsák el a műveletek technikáját. A testápolás feltételeit megteremtve (gyermek méretű eszközök, szükséges idő) létrejön az önálló tisztálkodás lehetősége, mely a szokás, valamint a tisztálkodási igény megjelenését eredményezi. A testápolás magában foglalja az étkezés előtti, valamint szükség szerinti kéz- és arcmosást, törölköző használatát, fogmosást, WC használatát, zsebkendő használatát, esetenként a gyermek teljes zuhanyozását.

A gyermekek saját jellel ellátott tisztálkodási eszközöket használnak.

A gyermekeket szükségletük jelzésére szoktatjuk, valamint fokozatosan rávezetjük őket a tevékenységek önálló elvégzésére, többek között az orrfújás technikájának helyes elsajátítására. Külön figyelmet fordítunk az eltérő szociokulturális körülmények közül érkező gyermekek testápolási szokására, hiányaik pótlására.

Kapcsolatépítés lehetőségét kihasználjuk gondozás közben, együttműködő, összehangolt munkával, kommunikációval, érzelemkinyilvánítással. Az iskolakezdéshez elengedhetetlen, hogy saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi, szükségleteik kielégítéséhez készségek, képességek kialakuljanak, mindezeket a feladatokat önállóan végezzék.

A testápolás, öltözködés, étkezés szokásrendszere

Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés, szervezettségét az óvodába lépés első pillanatától igyekszünk biztosítani.

3-4 éves korban:

Segítséggel, egyéni eltéréseknek megfelelően végezzék a maguk körül adódó testápolási, öltözködési étkezési önkiszolgáló teendőket.

A segítségadás folyamatos közös tevékenységet, szóbeli magyarázatot jelent.

4 - 5 éves korban:

Kis segítséggel, egyéni eltérésüknek megfelelően végezzék maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési, önkiszolgáló teendőket.

A kis segítségadás a tevékenység szóbeli magyarázattal történő bemutatását, az önállóság egyre erőteljesebb ösztönzését jelenti.

A szokás- normarendszer az önállósági foknak megfelelően új tartalmakkal bővül (pl. megbízatás).

5 – 7 éves korban:

Önállóan végezzék (személyük körüli) a tisztálkodási, öltözködési, étkezési teendőket, szükség szerinti segítségadással.

A szükség szerinti segítségadás folyamatos figyelemmel kísérést, elakadás esetén azonnali segítséget jelent.

A szokás- normarendszer kiteljesedik, az önállóság mértékének megfelelően bővül.

Testi nevelés elősegítése

A testi nevelés magába foglalja a gyermek természetes mozgásigényének, a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, testápolás, egészséges táplálkozás) kielégítését, valamint a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését.

Mozgás

Ha a gyermekek mozgását nem tudjuk kielégíteni, akkor az testi-lelki nyugtalansághoz vezet. A gyermek természetes mozgás igényét sokféle szabad és célirányos mozgástevékenységgel elégítjük ki. Törekszünk arra, hogy felesleges korlátozások nélkül, belső szükségletből eredően vegyenek részt a mozgásos játékokban, kedvükre mozoghassanak, szabadon választhassák meg a terhelés intenzitását, időtartamát (pihenhessen, ha elfárad). A rendszeres szabad mozgás lehetőségét biztosítja az óvoda tágas udvara, játékeszközei, hosszabb, rövidebb séták, kirándulások (tópartra, hegyre). Szabad játékidőben is lehetőség nyílik mozgásos játékokra, a sportfelszerelések (focikapu, labda, tollas) használatára. A mozgás, edzés hatását kiegészíti a tervszerű fejlesztő tevékenység- a mozgásos tevékenység, a mindennapos mozgás, a futkározás - lehetőség szerint a szabadban. Az évszakok adta lehetőségeket kihasználjuk, (természetjárás szépségeinek megismertetésével, évszakonként, változatos helyszínekkel). Fakultatíván szervezett keretek között a nagycsoportosaink részére lehetőséget biztosítunk uszodában való vízhez szoktatáshoz (úszás technikájának ismerkedésével), valamint középső- és nagycsoportosoknak a korcsolyázás technikájának elsajátításához, amennyiben a feltételek adottak.

Megteremtjük a közös mozgás lehetőségét azzal, hogy „szülő” programot szervezünk (családi délután), ahol gyermekek és szülők együtt vesznek részt a mozgásos tevékenységekben. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, mintát adva ezzel a szülőknek is.

A mozgást, a finommotorikát fejlesztő játékoknak prioritást biztosítunk. Olyan tevékenységeket szervezünk, ahol a különböző szem-kéz, szem-láb, szem- kéz- láb koordinációk fejlődnek.

A szenzoros integráció hiányából következhet

- motoros lemaradás
- szellemi beszűkülés
- szociális együttműködés zavara.

Ezért az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést érvényre juttatjuk.

A gyermekeink igény szerint gyógytestnevelésre járhatnak, képzett gyógy testnevelő foglalkozik velük.

A mindennapokban a gyógytestnevelés speciális hatású, játékos, prevenciós gyakorlatait (testtartásjavító, lúdtalp) valamennyi óvónő a mozgásos tevékenységekbe szervesen beépíti.

Étkezés, egészséges táplálkozás

Az étkezés a növekedés, a fejlődés feltétele, ezért külön odafigyelést igényel. A gyermekintézményünkben közétkeztetés folyik. A közétkeztetést biztosító cégnek a gyermekek élettani szükségletének megfelelő minőségű és tápértékű ételt kell biztosítania. A helyes táplálkozás nem jelenti egyetlen ételnek, élelmiszernek a tilalmát sem, azonban célszerű egyeseket előnyben részesíteni, mások fogyasztását csökkenteni.

Fontos feladatunk, hogy megismerjük a gyermekek egyedi étkezési szokásait, esetleges ételérzékenységét. A gyermekek étvágya, ízlése, táplálkozási szokásai különbözőek, amit az ételek kínálásakor figyelembe veszünk. Ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermeket az ételek elfogyasztására. Próbáljuk rávenni őket az új ételek, ízek kipróbálására, modellt nyújtva ezzel a családoknak is a korszerű táplálkozás kialakításához. Biztosítjuk minden nap a nyers gyümölcsöt, zöldséget. Fontosnak tartjuk a kulturált étkezési szokások kialakítását. Az étkezéshez biztosítjuk az esztétikus eszközöket, a szépen terített asztalt, az étvágygerjesztő tálalást, és a megfelelő időt.

Lehetővé tesszük és szorgalmazzuk, hogy a gyermekek megfelelő mennyiségű folyadékot fogyaszthassanak a nap folyamán.

Az egészséges étkezési szokások fejlesztésére külön programokat szervezünk. Az „ételprojektek” olyan foglalkozások, melyek játékos alkalmakat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, süteménykészítés). Minden érzékszervet bevonunk a tapasztalatszerzésbe,

mindezt versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek számára, ezzel is erősítve az egészséges táplálkozást.

Levegőzés, pihenés, alvás

A levegő az egészséges életmód fontos eleme. Az évszakoktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt kint töltjük a gyermekekkel a szabadban.

A gyermek természetes joga a csendhez, a pihenéshez való jog, ezért különösen ügyelünk a nyugalom feltételeinek megteremtésére. A megfelelő életritmus kialakulásában nagy szerepe van a pihenésnek. A csoportszobákat a délutáni pihenés előkészítésénél alaposan kiszellőztetjük, és folyamatosan biztosítjuk a légcserét. A halk zene, az elsötétített szobák, valamint a nyugodt hangvételű mesék, altatók elősegítik a belső feszültség csökkenését, a pihenésre való hangolódást.

Az egyén alvásiigényének és szokásainak figyelembevételével, a szükséges személyi, tárgyi feltételek megteremtésével biztosítunk alternatív pihenési lehetőséget a gyermekeknek (pl. mesekönyv nézegetése).

Öltözködés

Az öltözködéskor fontos a sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek felismertetése, egymáshoz igazítása. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket rétegesen öltöztessék. A biztonságos, kényelmes cipő használatát mozgásos tevékenység közben elvárjuk. Az öltözködés hozzájárul gyermekeink önállóságának, ízlésvilágának, esztétikai érzékének fejlődéséhez. Óvodánkban minden csoportnak külön öltözőhelyet biztosítunk.

Kiemelt feladatunk:

- kis segítséggel, biztatással segítjük elő az önállósodást,
- az ehhez kapcsolódó szokásrend kialakítását (helyes öltözködési sorrend, ruha tisztasága, épsége, rendrakás).

Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása.

A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése
- a stressz hatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása
- szükség esetén esetszegbeszélés kezdeményezése.

A feladatok komplex módon kapcsolódnak valamennyi területhez, átszövik az óvodai tevékenységeket. Lehetséges megoldási módok a differenciálásra is alkalmas bábjátékok és drámajátékok.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, olyan magatartást tanúsít, amely veszélyt jelent egészségi állapotára.

- Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás.
- Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása.

A gyermekbántalmazás az, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

- Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet vagy gondatlanság, amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (pl. a szülő gyermeket az ölében engedi autót vezetni, gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

- Az érzelmi bántalmazás rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmód, a gyermek értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Alapvető feladataink a bántalmazás, erőszak megelőzésében:

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- a szülőkkel szoros kapcsolattartás során felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása
- az agresszió minden formájának feloldása, elítélése, befolyásolása
- közlekedési ismeretet adó játékos tevékenységek szervezése
- rendőrség által szervezett bűnmegelőzési, "Ovi-zsaru" programban részvétel
- veszélyhelyzetek elkerülését segítő mesegyűjtemény beépítése a mindennapokba.

A gyermekek egészségének védelme, egészséges környezet biztosítása

A gondozási és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátásával a gyermekek egészségének megóvását kívánjuk elérni. Ezen túlmenően nagy figyelmet fordítunk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerinti fertőtlenítése, időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a napi tevékenység minél nagyobb részének szabad levegőn való megszervezése, folyamatos levegőcsere, nyugtató hatású színharmónia stb.).

Környezeti ártalmak kiküszöbölésével is védeni kívánjuk a gyermekeket (szelektív hulladékgyűjtés, zajcsökkentés), mintát adva a családoknak. Napirendünk, heti rendünk lehetővé teszi a mindennapos levegőzést, a napi testedzést, megteremti a tisztálkodás szükség szerinti feltételeit. Hetente az 5 éveseknek, orvosi javaslatra biztosítjuk a gyógytornát. Lehetőséget teremtünk tartásjavító, prevenciós tornára, lábboltozat erősítő gyakorlatok végzésére, melynél megelőzésre törekszünk. A balesetek megelőzését szolgálja az alábbi - minden nevelési év kezdetén biztosított - feltételrendszer:

- a balesetvédelmi oktatás a gyermekek részére (a gyermekek testi épségének védelme érdekében minden év szeptember 31-ig elkészítjük a balesetvédelmi és –

megelőzési intézkedéseket - ld. „óvó- védő intézkedések” a csoportnaplóban-, amelyet a gyermekekkel ismertetünk a baleset elkerülése érdekében)

- tűzvédelmi gyakorlat szervezése minden tanévben a gyermekeknek, óvodai dolgozóknak, az óvodában tartózkodóknak
- az udvar játékaiknak átvizsgálása balesetvédelmi szempontból
- az óvodapedagógusok részére balesetvédelmi, munkavédelmi és tűzvédelmi oktatás
- a gyermek által használt eszközök biztonságos elhelyezése.

Az óvodába lépéskor az anamnézis lapon, nyomon követhető a gyermek különös betegsége, illetve erre való hajlama, amely alapján az egyéni bánásmódot előre tervezhetjük.

Az óvodában észlelt betegségek esetén, a többi gyermek egészségének védelme érdekében, megteesszük a szükséges intézkedéseket, értesítjük a szülőt, szükséges mértékben ellátjuk, elkülönítjük a gyermeket. Évente szűrő vizsgálatokon vesznek részt (fogászati, szemészeti, hallás vizsgálat). Az esetleges fertőzés terjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, vitamindús táplálkozással, higiénias szokások és szabályok betartásával igyekszünk megakadályozni. Nyáron 11:00-15:30 óra között erős UV sugárzásnál a gyermekek nem tartózkodhatnak a napon, ezért az árnyékban vagy a csoportszobában biztosítjuk a további játékot.

Helyi sajátosságainkat, lehetőségeinket figyelembe véve a környezet alakítását, szépítését tudatosan megtervezve igyekszünk olyan optimális tárgyi környezetet, színharmoniót kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását, a környezettudatos magatartás megalapozását. Udvarunk – tér, talaj – alkalmas a természetes mozgás játékos gyakorlására.

Sikerkritérium:

Akkor vagyunk az egészséges életmód területén sikeresek, ha óvodásainkban

- kialakulnak az egészségügyi szokások
- az egészséges életmódot szolgáló napirendben a játék és a mozgás elsődleges szerepet kap.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- legyenek képesek a testápolási és öltözködési feladatokat önállóan, belső igényüknek megfelelően ellátni
- a környezetükben igyekezzenek mindenütt rendet tartani
- ügyeljenek saját külsejükre, melyben jelenjen meg a szépre, esztétikára törekvés

- a1 tisztálkodási- valamint az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják
- önállóan döntsék el, mennyi ételt és vizet fogyasztanak
- a megismert mozgásformákat szívesen és biztonsággal alkalmazzák
- legyen igényük a szabadban való tartózkodásra, mozgásra
- óvodán kívüli életükben is igényeljék az egészséges életvitel területén kialakított szokásokat
- képesek legyenek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban a normakövetés jelenjen meg
- ismerjék a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit
- ismerjék és tartsák be a balesetvédelmi magatartásformákat
- a teljes körű egészségfejlődés alakuljon ki, a prevenció programok hatására a gyermekek egészségi állapota kedvezően alakuljon.

6. 2. AZ ÉRZELMI ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés fejlesztése

Cél:

Érzelmileg kiegyensúlyozott, gátlásoktól mentes, társakkal, felnőttekkel szemben barátságos, nyílt, életigenlő gyermekek nevelése. Érzelmi és erkölcsi normák kialakítása (együvé tartozás érzése, hazaszeretet, magyarságtudat a migránsok figyelembe vétele mellett).

Feladataink:

- érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig
- a gyermek – felnőtt és a gyermek – gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása
- Az óvodában a gyermek nyitottságára építünk, és segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére
- az általános emberi értékek kialakítása (önzetlenség, segítőkészség, együttműködés, udvariasság, igazságosság).

- környezettudatos magatartásforma kialakítása
- iskolára felkészítő nevelés, különös tekintettel a szociális érettségre
- az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadásának segítése
- az erkölcsi nevelés alakítása, (a jó és rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése) saját élethelyzetben való megtapasztalása a dolgozók modell értékű hatása révén
- a közösségi nevelés - az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete
- a gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése, az én-tudat alakulásának elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek alakítása
- a nevelésünk hagyományrendszerébe beépülő, ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek szervezésével a szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet érzelmi megalapozása, az összetartozás élményének erősítése
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadása és tisztelete, valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása
- a hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi „be óvodáztatása” és rendszeres óvodába járásának segítése nyitott programokkal, valamint a családokkal történő intervenciós gyakorlat megvalósításával
- a szülők bizalmának megnyerése, szemléletének formálása a nevelési problémák közös megoldásában.
- szociális hátrányok enyhítése - szükség szerint lehetőséget teremtünk az óvodai felszerelések biztosítására (ágynemű, tornaruha)

A megváltozott társadalmi szokások fontossá teszik a humán értékek megóvását, megerősítését.

Szalay Katalin pszichológus szerint:

"Igyekeznünk kell ideális szülővé és pedagógussá válni. Következésképpen igazságosak legyünk a gyermekkel, mert a gyermek érdekét szolgálja, hogy megtanuljon alkalmazkodni és megfelelően viselkedni."

Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés tartalma

A befogadás rendszere

A befogadási időszak erősen meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, ezért igyekszünk a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételeket megteremteni az újonnan érkező gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja és bánásmódja mintát jelent a gyermek magatartásának alakulása szempontjából. A gyermekek megismerése érdekében az óvodába lépés előtt „ovis leszek” klubbot hoztunk létre, amely már évek óta segíti a családok tájékozódását az óvodai életről. Itt lehetőség van a szülők jelenlétében, velünk együttműködve a közös játékra, mozgásra, éneklésre, mondókázásra. A befogadásban egyidejűleg mindkét óvónő, a dajka és a pedagógiai asszisztens is részt vesz. Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgását a csoportszobában (lehetőséget adunk annak átrendezésére, ha a játéka azt kívánja), az otthonosság érzését létrehozva.

Megismerjük az otthoni szokásokat, nevelési elveket, viselkedési formákat, hiszen a szocializáció első színtere a család, melyből a gyermekek eltérő szociokulturális háttérrel érkeznek. Feladatunk, hogy az ebből adódó hátrányokat és hiányosságokat tapintatosan korrigáljuk az óvodai nevelés folyamán. A befogadást és a gyermekek eddigi életének történéseit segíti megismerni az anamnézis lap. Az ebből származó információ az alapja a későbbi egyéni fejlődést követő dokumentációnak.

Szokás-normarendszer

Az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrendszert a gyermek életkori sajátosságai alapján állítjuk fel. Az óvodai közösségben az együttélésből adódó interakciókon keresztül fejlődik a gyermekek erkölcsi normarendszere, és sikeresen sajátítják el az emberi érintkezés alapvető szabályait. A szabályok és korlátok egyben kapaszkodót is jelentenek a gyermeki viselkedésben. A gyermekek különbséget tudnak tenni a helyes és helytelen viselkedés között. A szabályok segítik az egymáshoz való alkalmazkodást és érzelmi biztonságot adnak. A rugalmasan kialakított szokásrendszer alapozza meg a gyermeki szocializációt. Az erkölcsi normarendszer alapja a békés, együttműködő, szeretetteljes óvodai légkör.

Az értékelés és jutalmazás

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Rögzítjük a sikerkritériumokat, valamint a felzárkóztatást, illetve a tehetséggondozás feladatait, amelynek meghatározása felelősségteljes gyermekismeretet követel.

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkakító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata és az 5 évesek esetében felmérőlapokkal, (DIFER stb.) kiegészítő mérésekkel.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás verbális és nonverbális kifejezések és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, átterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítása. Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

Sikerkritérium:

Akkor mondhatjuk érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelésünket sikeresnek, ha

- *óvodásaink örömmel jönnek intézményünkbe*
- *minden gyermek az óvodai közösség egyenértékű fontos tagjának érzi magát.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- az óvodáskor végére a gyermekek váljanak éretté az iskolára, a tanító elfogadására, kapcsolatteremtésre a felnőttel, a gyermekkel egyaránt
- legyen igénye a helyes viselkedésre, tudja késleltetni szükségletei kielégítését
- alakuljon ki feladattudata, kitartása, szabálytudata, önfegyelme, önállósága, beszédfegyelme, monotónia tűrése
- legyen képes együttműködni a felnőttekkel és társaival
- tartsa be az alapvető udvariassági formákat, legyen figyelmes
- konfliktushelyzetben próbáljon meg kompromisszumot kötni
- ne éljen vissza testi erejével, ne legyen intrikus
- alakuljon ki reális önképe, önismerete, a kívánatos erkölcsi normák rögzüljenek személyiségében
- legyen toleráns társai iránt, együtt érző, segítőkész
- minden gyermek a csoport egyedi, színes tulajdonságokkal rendelkező tagja legyen

**6. 3. AZ ANYANYELVI NEVELÉS ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS
MEGVALÓSÍTÁSA**

Az értelmi nevelés tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermekek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi nevelés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása –a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Cél:

Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása.

Az anyanyelv megbecsülésén és szeretetén keresztül alakulnak:

- a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs készsége
- beszédészleléssel a beszédhangok felismerése, kapcsolása
- beszédmegértéssel a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének, tartalmának megértése
- értelmi (kognitív) képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek egyéni kíváncsiságára, érdeklődésére építsen
- nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakítása, mellyel eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt
- a kommunikáció, különböző formáinak alakítása a beszélő környezettel, a helyes mintaadással, a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával, ösztönzésével, szabálykövetéssel és a gyermeki kérdések támogatásával
- tevékenységekben az anyanyelv gazdagságának, multikulturális elemeinek megismertetése, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése, használatának gyakorlása
- a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel
- a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése, a beszédfegyelem kialakítása
- szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása a napi tevékenységek során
- folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- nyelvi készség (társasági, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése
- kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával
- együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén
- a szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában
- tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása
- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése játékos cselekedtetés során

- kommunikációs helyzetben az ok-okozati összefüggések felismertetése, környezettudatos magatartás megalapozása
- a kognitív képességek fejlesztése az egyre pontosabb, valóság-hű észleléssel, a figyelem, a képzelet, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotóképesség fejlesztésével, és az alakuló fogalmi gondolkodás fejlesztésével
- az iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség kialakítása
- valamennyi értelmi képesség fejlesztése, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését biztosító ösztönző környezet biztosítása
- szókincs bővítése
- metakommunikációs helyzetek teremtése (gesztusok, arckifejezések, testtartások, testbeszéd)
- folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása
- együttműködés a logopédussal, pszichológussal, fejlesztő pedagógussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

Sikerkritérium:

Akkor vagyunk sikeresek, eredményesek, ha

- figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, fejlődési ütemét
- lehetőséget biztosítunk az egyéni megnyilvánulásaikra
- anyanyelvünk ápolására kiemelt figyelmet fordítunk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben elvont kifejezéseket is használnak
- beszédfigyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat
- koruknak megfelelően kialakul a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra
- térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni
- az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik
- gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző
- bátran és szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel

- a metakommunikációs jelzéseket használják
- tudnak szemkontaktust teremteni és tartani
- az etnikai, a migráns, a nemzetiségi (amennyiben van) gyermekek is megértik és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megértetni.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Az alapvető célkitűzést és feladatrendszert a következő tevékenységrendszerben valósítjuk meg:

- *játék*
- *verselés, mesélés*
- *ének, zene, énekes játék, gyermektánc*
- *rajzolás, festés, mintázás, kézi munka*
- *mozgás*
- *a külső világ tevékeny megismerése*
- *munka jellegű tevékenységek*
- *a tevékenységekben megvalósuló tanulás.*

A tevékenységformáknál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, egyéni sajátosságait, egyéni érdekeit, tulajdonságait, a közösségen belül elfoglalt helyüket. A gyermekek életritmusával egyeztetve rugalmas napirendi keretek között valósítjuk meg a fejlesztést.

Az óvoda és a gyermekek érdekének megfelelően, a felvett gyermekek életkorának függvényében homogén és / vagy heterogén csoportokat alakítunk ki. Heterogén csoport összetétel esetén a gyerekek életkorának és fejlettségének függvényében alakul a választható tevékenységek aránya.

7.1. JÁTÉK

A játék a 3 – 7 éves gyermek alapvető, egész napját átszövő tevékenysége, a szocializáció fontos színtere, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodáskorú gyermek életében, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik, folyton tanul, mert folyton játszik. Játék közben jönnek létre gondolkodási

tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzésvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztő hatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőképességre is. Önkéntes és szabadon választott tevékenység, külső kényszerítés nélkül jöhet csak létre. Nem a végeredmény, a produkció a fontos, indítéka magában a cselekvésben rejlik. Valóságyszerű, de nem valóságos. A gyermek összemossa a valóságot az elképzelhetővel, nem állít éles határokat. Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. A játék lehet spontán, vagy a gyermek igénye szerint óvodapedagógus által indirekten irányított.

A játék célja:

Legyen mindenkor a gyermek nevelésének legfőbb eszköze, mely örömteli, élményt nyújtó, a gyermeki személyiséget kibontakoztató, fejlesztő hatású. Legyen szabadképzettársításokat követő szabad játékfolyamat.

- kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékban megélt tapasztalatok birtokában
 - gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái.
- a mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti
 - a gyermek egyéni vágyainak kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakoztatását
 - közben formálódik társas viselkedése, magatartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az egész nap folyamán elég időt – a legtöbb időt – biztosítunk az elmélyült, nyugodt játékhoz a csoportszobában és udvaron egyaránt. Lehetőséget adunk a megszakítás nélküli játékokra – indokolatlanul nem zavarjuk meg a játéktevékenységet. Lehetőségekhez képest minél több időt biztosítunk a szabad levegőn való játszásra, mozgásra, tevékenykedésre.

Megfelelő szokás – szabályrendszer felállításával biztosítjuk a játék zavartalanságát.

Az óvónő személyisége, magatartása – elfogadó, megértő, empátikus, követhető, modellértékű – viselkedése meghatározó a nyugodt légkör megteremtésében.

Csoportjainkban jól elkülönült, állandó hely kialakítása mellett biztosítjuk a lehetőséget, hogy a gyermekek saját igény szerint is alakíthassanak ideiglenes játszóhelyeket.

A létszám figyelembevételével a csoportszobában is gondoskodunk elegendő helyről a mozgásos tevékenységek végzéséhez.

Udvarunkon lehetőséget kínálunk a különböző tevékenységek szabad levegőn való végzéséhez, megteremtjük a feltételeket az udvaron is a nyugodtabb, elmélyültebb játéklehetőségekre, ábrázoló tevékenységek végzésére. Az udvaron is olyan helyzeteket teremtünk, amiben a gyermekek kiélhetik mozgásigényüket.

Gondoskodunk a gyermekek életkorának megfelelő játékszerekről, fejlesztő hatású eszközökről.

Esztétikus, jó minőségű játékeszközöket biztosítunk, amelyek a gyermekek számára veszélytelenek (baleset megelőzés). Az eszközöket elérhető helyen – gyermekmagasságban – helyezzük el.

Óvónők által, valamint a gyerekekkel együtt készített eszközöket is kínálunk a játékhoz, melyek a gyermekekhez nagyon közel állnak, kedveltek. Sokféleképpen felhasználható anyagokat újrahasznosítjuk (környezettudatos nevelés).

A különböző családi kultúrákból származó emlékek, tárgyak, egyéni emlékekhez kapcsolódó eszközök is helyet kaphatnak a játékeszközök sorában (multi- és interkulturális nevelés).

Bábozáshoz, dramatizáláshoz különféle anyagokat, megfelelő eszközöket (báb, fejdísz, paraván), kiegészítőket kínálunk.

Biztosítjuk a lehetőséget, hogy minden gyermek saját igényének és fejlettségének megfelelően játszhasson gyakorló, szerep, konstrukciós, építő szabályjátékot, barkácsolhasson, bábozhasson.

Igény szerint együtt játszunk a gyermekekkel – nem sértve a gyermeki önállóságot.

A játék továbbfejlesztéséhez szükség szerint ötletek adásával járulunk hozzá.

A játékba csak akkor avatkozunk be, ha:

- a gyermekek igénylik segítségünket
- „unatkozó” gyermekeknek van szüksége ötletünkre, segítségünkre
- a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét
- didaktikus, fejlesztő céllal.

A beszoktatási, beilleszkedési időszakban lehetőségünk van a játékkal kapcsolatban a szülők szemléletformálására, a modellszereplésre. Tudatosítanunk kell bennük a játék prioritását az óvodában, hiszen ez a gyermekek fejlődésének, fejlesztésének leghatékonyabb módja. A játékban való megfigyelés segít nekünk nyomon követni a gyermeki fejlődést, szociális érettségét, társas kapcsolatait, konfliktus tűrését, illetve probléma megoldás módjait.

A szabad játékban lehetőségünk nyílik az egyéni bánásmódra, a differenciált fejlesztésre. A gyermeki kommunikáció megfigyelésére, fejlettségének felmérésére a szabad játék ad teret, ahol megtapasztaljuk a konfliktuskezelést, az asszertív kommunikációt (nem tud nemet mondani, nem képes az ötletét másokkal szemben érvényesíteni). Felmérhetjük az egyének csoporton belüli pozícióit, segíthetjük, támogathatjuk beilleszkedésüket a játékba, oldhatjuk gátlásosságukat, támogató - biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra megteremtésével, a beszédkedv, a közlésvágy motiválásával.

A gyermeki közlésvágyat nyitottan, érdeklődően fogadjuk. Készségesen válaszolunk kérdéseikre, a gyermeki üzeneteket dekódoljuk, metakommunikációs jelzéseket küldünk feléjük, nyelvi kifejezésmintákat nyújtunk számukra.

3-6-7-éves kor játékfajtái, fejlődésük, irányításuk ajánlott módszerei

Gyakorlójáték:

- Irányításban biztosítanunk kell a mozgásteret, játékszereket, eszközöket és anyagokat, amik alkalmasak a mozgásigény és manipulációs vágyak kielégítésére. A kicsik számára legyenek öltöztető, húzható, rakosgató játékok, és természetes anyagok is. 3-4 éves korban a hangok és szótagok is játékká válhatnak.

Szerepjáték, szimbolikus játék:

- Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtja. Itt az a feladatunk, hogy minden gyermek szerepjátéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjére juthasson el.
- 3-4 éves korban gyermekek már kezdik elsajátítani a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat.
- 5-6-7 évesek már elfogadják a játék logikáját, a társak elgondolásait. Alkalmazkodnak a szabályokhoz, a társak között kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás:

- Mindig legyen kötetlen. A létrehozott eszközöket fel lehet használni más játékba vagy dramatizálásra is.
 - 3-4 évesekkel kevésbé munkaigényes játékszereket készíthetünk (óvónői segítséggel).
 - 5-6-7 éveseknél csak elősegítjük a fantázia kibontakozását.

Dramatizálás, bábozás:

- Fontos, hogy mindig legyen kéznél szükséges eszköz, kellék, jelmez lerövidített történetekkel.
- A bábjátékban (mivel ezt minden gyermek közel érzi magához) közvetlenül megnyilvánulhat az átélt cselekvés vagy kitalált történés.
- 3-4 éves korban a bábu mozgatása kelti fel az érdeklődést.
- 5-6-7 éves korban már szívesen játszanak paraván mögött is.

Építő-konstruáló játék:

- Fontos „*a valamit alkotni*” igénye ennél a játéknál, de emellett sokoldalúan fejleszti az értelmi és társas képességeket is. Az egyéni sajátosságok, a csoport összetétele nagymértékben befolyásolja ezt. A mi feladatunk, hogy mindenki megtalálja a neki legmegfelelőbb építő- és konstruáló elemeket, szeressen ezekkel elmélyülten játszani.
- Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömet.

Szabályjáték:

- Fontos a szabályok pontos betartása és betartatása, a megfelelő viselkedés fejleszti a gyermekek mozgását, értelmi képességét is. Kiválasztásánál fontos figyelembe vennünk a gyermekek kívánságát, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményét. Feladatunk, hogy segítsük a gyermeket a játék kiválasztásába, vezetésében, a szabályok betartásában. A játék mindig öröm legyen.

Mozgásos szabályjátékok: mozgásos játékok, versenyjátékok, dalok- és mozgásos mondókás népi játékok, körjátékok, stb.

Értelmi képességeket fejlesztő játékok: társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok, stb.

Sikerkritérium:

Akkor mondhatjuk sikeresnek pedagógiai tevékenységünket a játék területén, ha

- a szabad játék feltételei közül a lehető legtöbb időt biztosítjuk
- kihasználjuk a játék személyiségfejlesztő hatását
- mérési, fejlesztő hatását maximálisan kihasználjuk.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- a gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémát folytatni, azt együttesen szervezni
- játékaikban dominánsan jelentkezik a szimbolikus-szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet
- szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz
- építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás
- ismert meséket dramatizálnak, báboznak
- viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata.

7.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetíti a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi- klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A célok elérésével a mese, vers, öröm és élmény forrása lesz a gyermekeink számára. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, közben belső képi világot jelenít meg. Képesek lesznek az irodalmi élmények segítségével a helyzetek átélésére, megértésére, azonosulnak a pozitív személyiségjegyekkel. A belső képalakítás folyamata az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Mindezek hatással lesznek közösségi érzelmeikre, befolyásolja magatartásukat.

A tevékenység célja:

A művészet iránti érdeklődés, fogékonyság megalapozása. A gyermekek erkölcsi, érzelmi, szociális, értelmi képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

A 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi alkotásokat válogat az alábbi szempontok szerint:

3-4 éveseknek rövid állatmesék, láncmesék. A versanyag zömét a népi mondókák alkotják, ezek közül is ölbeli játékok, állathívogatók és az ismert költőink ritmikus, játékos versei.

4-5 éves korú gyermekeknek egyszerűbb tündérmesék, hosszabb lélegzetű állatmesék, magyar írók modern meséi, valamint verses mesék. A népi mondókák, halandzsza szövegek, kiolvasók alkotják a nagyobb részt. Ezen kívül vidám humoros versek, klasszikus és mai magyar költők versei, művei.

5-6-7 éves korra már kialakul a mesére való beállítódás, a kettős tudat. Így a klasszikus tündérmesék, cselekmény dús állatmesék, népmesék, novellisztikus, realiztikus, tréfás mesék, meseregények kerülnek előtérbe. A versanyagot gazdagítják a népi mondókák, kiolvasók mellett a lírai versek.

- oldott, derűs légkör teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető
- életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe
- népi, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása
- a mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés
- beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok)
- megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlesztése
- a gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása

- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában
- a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének szakemberrel történő összehangolása
- a mesélés szerepének megismertetése a szülők körében, a szülők nevelési szemléletének formálása
- szociális hátrányok enyhítésére könyvhöz jutás segítése
- tehetséggondozó műhely működtetése.

Sikerkritérium:

Akkor mondhatjuk sikeresnek pedagógiai tevékenységünket a verselés, mesélés területén, ha

- gyermekeink szívesen, örömmel hallgatják a mesét, verset
- maguk is szívesen alkotnak történeteket, mesét
- játékaikban megjelenik az irodalmi élmény
- van néhány kedvenc meséjük, versük.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat
- megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására
- képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történetet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére
- elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak
- a metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak
- szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre
- a térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják
- a nemzeti kultúra - kincseiből ismernek verseket és meséket
- a szülők részt vesznek mesék közös feldolgozásában
- a visszajelzésekből értesülünk, hogy gyakoribbá válik a szülők otthoni mesemondása.

7. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

„A gyerek ösztönszerű, természetes nyelve a dal, és minél fiatalabb, annál inkább kívánja mellé a mozgást. A zene és a testmozgás kapcsolata az énekes játék ősidők óta a gyermek életének legfőbb öröme.” „Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfeledt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból”

Kodály Zoltán

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyra teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Érzelmeken keresztül keltjük fel a gyermekek zenei érdeklődését, s megérettetjük az éneklés és a közös játék örömét, mely által formálódik a zenei ízlésük és az esztétikai fogékonyságuk. Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több olyan zenei élményhez jussanak, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket. Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése. Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése. Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív kedv fejlesztése. Közösségi élmények nyújtása, közös zenéléseken keresztül. A nemzeti, etnikai kisebbség, migráns gyermekek multikulturális nevelésen alapuló integrációja a népi, klasszikus, kortárs művészet megismertetése a zenei anyanyelv fejlesztése.

A tevékenység célja:

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük, esztétikai ízlésük formálása a zenén keresztül. Örömszerzés, zenei anyanyelvük megalapozása közös énekléssel, közös énekes játékkal, zenehallgatással. Változatos, igényes zenehallgatási anyaggal művészeti fogékonyságuk fejlesztése (élő előadás, hangszeres játék, hangfelvételek igényes válogatása). Zene, a zenélés, éneklés jelenjen meg a gyermekek mindennapi tevékenységében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása
- a gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, fejleszti gondolkodásukat és kommunikációs képességeiket
- a gyermekek zenei képességének (hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, harmonikus, szép mozgásának), kreativitásának fejlesztése, énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével

- a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan örömteli, érzelem gazdag, szép, tiszta éneklésre szoktatás, az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok)
- az énekes játékok eszközeivel különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása
- az önkifejezés újabb lehetőségének felkínálása a zenei improvizációra való ösztönzés (mozgás rögtönzése zenére, dallam, ritmus variációk kitalálása)
- a nemzeti, etnikai és migráns gyermekek zenei kultúrájának közvetítése a szülőföldhöz való kötődés erősítése
- alkalmazzuk az inkluzív pedagógia, integrációs nevelés, és a differenciálás pedagógiai koncepció szakmai alapelveit
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is
- teremtsünk lehetőséget az ünnepeink hagyományaink során magasabb színvonalú művészeti értéket közvetítő zenei előadások biztosítására.

Zenei képességek:

- tiszta éneklés
- ritmusérzék
- zenei hallás

Népi játékok, énekek:

A népi játékok szerepe sokoldalú. Aktivitásra, kezdeményezőképesre a különböző gondolkodásmódok értéként való elfogadására, a másság természetes elfogadására, találékonyságra, kapcsolatteremtő képességre, együttműködésre képessé teszi a gyereket.

A 3-4 éves korú gyermekeknek a magyar nép és más nemzetek hagyományyaiból ölbeli játékokat (altatókat, arc-, kéz-, ujj-, lovagoltatókat) tanítunk, melyek alkalomtól függetlenül bármikor játszhatók. A tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény a szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme. Ebben az életkorban mindössze egy-két **komponált dalt** tanulnak meg az ünnepek köszöntésére.

A nagyobb gyermekek már képesek nehezebb, pentaton jellegű dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekelni, amelynek mozgásanyaga is összetettebb. Játsszunk fogókat,- bújó- vonulást, kapust-hidast, párvasztót, párcserélőt, fogyó,- és gyarapodó,

valamint kitalálós játékokat. Megismerhetik a csigavonalat, hullámvonalat, egyszerű mozgás és térformát mutató kanyarulatokat egyaránt. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl megjelenhet a szinkópa is.

Az 5-6-7 éves gyermekeket ösztönözzük a döntés egyik játékos eszközére, a kiolvasóra, amit különböző élethelyzetben is alkalmazhatnak.

Mondókák

Arra törekszünk, hogy ismerjenek meg természetmondókákat, növénymondókákat, csúfolódókat, kiolvasókat a gyerekek.

A mondókákon keresztül fejlődik a ritmusérzékük, mozgásuk, a képzett hangok tiszta ejtése, beszédtechnikájuk.

Zenehallgatási anyagként a környező népek dallamvilágából is felhasználhatunk a magyar dalok mellett. A zenehallgatás lehetőségét gazdagítják komolyzenei, népzenei videók- és CD - k tára, amelyeket évszakhoz, alkalmakhoz társítva felhasználhatunk. A folyamatos bővítés tág teret biztosít a zenei értékek megismeréséhez, zenehallgatáshoz.

Zenehallgatást jelent a pihenés, alvás előtti altatódalok éneklése, hallgatása, amit az óvodapedagógusok dúdolva, lallázva, halkán énekelve adnak elő. Az óvónők tudatosan gyűjtsék az erre megfelelő komolyzenei felvételeket.

Fontos, hogy a gyerekeink egyszerű népi hangszereket, ritmushangszereket is megismerjenek. Igyekszünk minél több alkalommal lehetőséget biztosítani kipróbálásukra, használatukra, amely egyben fejleszti a gyermekek metrum érzékét, ritmusérzékét. Ezek segítségével különbséget tudnak tenni a gyermekek dinamikai és tempóváltások között. Ünnepnapokon és hétköznapi napokon is gyakran találunk megfelelő alkalmat arra, hogy külön-külön vagy együtt zenélve, zenei élményt nyújtsunk a gyermekeknek. A szülők szemléletformálásában is felelősséget kell vállalnia az óvodánknak.

A zene és a mozgás összekapcsolása, élettani hatása

A zene a fejlesztés egyik legfontosabb eszköze.

Az énekes, mondókás játékok természetes módon segítik a testi fejlődést. A zene lüktetése hat a koordinált mozgásra, az énekléstől nő a légzőkapacitás; a lüktetés, a folyamatosság szabályozott mozgást igényel. A dalos játék, a tánc során a nagymozgások fejlesztésére számtalan lehetőség adódik.

Nagymozgások: járás, futás, ugrás, csúszás, mászás; - ezeknek van tempója, iránya, amely gyakran változik, és mindez ritmusra történik.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű.

A program keretében a fokozatosság elvének megfelelően az ének-zene kiscsoportban kötetlen, a középső csoportban fokozatosan kötötté válik és a nagycsoportban kötött jellegű. A kötött formában szervezett énekes játékok sok mozgással társulva a fejlesztés eszközéül is szolgál. A munkaformái tovább differenciálódnak. Az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikro csoportos munkaformában szervezzük meg. Ezzel a munkaformával, ahol egyszerre csak hat gyermekkel foglalkozunk, egyéni képességeket figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni. Minden óvodás gyermek fejlesztésének az alapja a gyermek személyiségállapotának megismerése. A személyiség fejlesztéséhez az első interakciós tér, a szülői ház nevelési szokásainak, elvárásainak megismerése. Ez fontos a vele való kapcsolat kiépítése, a nevelői hatások együttes hatásának kifejtése érdekében. Minden óvodás gyermeknek egyenlő esélyt kell kapnia képességeinek maximális szintű fejlesztéséhez.

Sikerkritérium:

Akkor tekintjük sikeresnek pedagógiai tevékenységünket az ének, zene, énekes játék, gyermektánc területén, ha

- az életkor sajátosságokat, az adott csoport képességszintjét, a gyermek egyén fejlődési ütemét figyelembe véve teremtyük meg
 - a tevékenység feltételeit
 - a zenei anyag kiválasztását
- örömmel énekelgetnek, táncolnak óvodásaink,
- képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei élményt
- részt vesznek a képességfejlesztő játékokban.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjátékdalt, néhány alkalmi dalt, mūdalt
- a gyermekek bátran, egyénileg is tudnak mondókázni, énekelni
- szívesen és örömmel vesznek részt énekes játékokban
- ismerik a zenei fogalom párok jelentését
- képesek érzékeltetni az egyenletes lūktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal kifejezni
- felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről
- próbálkoznak az improvizálással
- képesek dallambújtatást végezni

- ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni
- képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei bemutatásokat.

7. 4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Az emberismereteinek döntő részét vizualitás, látás által nyeri.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A vizuális nevelés látásnevelés, képzetek, utánzás, gyakorlás segítségével. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A látás sajátos gondolkodás. Ismeretek, gondolatok lejegyzésének első lehetősége, az ábrázolás a vizuális nyelv egyik formája. A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód, mely során a gyermek (sémákat”, vagy másképpen szimbólumokat használ. A „sémák” alapformák, amelyek a valóságról szerzett tapasztalatok során folyamatosan gazdagodnak. A papíron nyomot hagyó rajzeszközök (ceruzák, tollak, zsírkréták, stb.) a funkció öröm érzését keltik a firkáló gyermekekben. A különböző motívumok szabad kombinálásával jut el a gyermek a formákig, majd a kompozíciók megalkotásáig. Amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli.

Törekedünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A tevékenység célja:

Váljanak befogadóvá a művészeti alkotások iránt. Az alkotó légkör megteremtésével ösztönözzük a gyermekeket az ábrázoló tevékenységre. Öröm legyen számukra az alkotó tevékenység. Az esztétikai tartalmú élmények által alakuljon a gyermekek vizuális észlelése, az emlékezete, képzelete, a vizuális gondolkodásuk, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotóléggör kialakítása
- biztosítsa a megfelelő körülményeket: állandó hely, a gyermek által bármikor elérhető eszközök, anyagok, jó légkör
- Tiszteletben tartsa az egyéni fejlődésük útját, tempóját
- sikerélményhez juttassa a gyermekeket
- mozgással, cselekedtetéssel, vizuális élmények biztosításával, az észlelő funkciók változatos gyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenységsszervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása
- belső képek gazdagítása gyermeki ábrázolás ösztönzése, változatos lehetőségek felkínálásával
- az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása, fejlesztése a népi motívumok alkalmazásával
- a gyermeki élmény- és fantázia világának gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés és önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítése
- önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés
- a vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilvánulásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése (pl. megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése stb.)
- az ábrázolási tevékenységben lassan fejlődő (diszgráfia tüneteit mutató) gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakemberek felé
- a nemzetiségi, multikulturális vizuális kultúra sokszínűségének, egyes díszítő elemeinek megismertetése
- szociális hátrányok enyhítése ábrázolás eszközeinek biztosításával
- tehetséggondozás.

Az ábrázoló tevékenység során a szülők hozzájárulásával változatos sokféle eszközt biztosítunk a gyermekek számára. Sokszínű, érdekes tevékenység felkínálásával adunk lehetőséget fantáziájuk kibontakoztatására. (agyagozás, szövés, fonás, origamizás, tépés, dúcolás, festés, karcolás, monotípiák, vágás, ragasztás, berzselés stb.)

Igyekszünk megtanítani az eszközök célszerű használatát. Figyelünk a helyes szokás és normarendszer (ülés, testtartás, kézmosás, stb.) kialakítására. Olyan légkört teremtünk, amelyben a gyermekek egyéni élményeiket, a közös megfigyeléseket, elképzeléseiket, saját elgondolásaik szerint újra alkotják, ahol megjelenik szűkebb és tágabb környezet megismerésén belül a szülőföldhöz való kötődés. Fejlesztő eljárásunk alapja, hogy önmagához képest fejlődjön, lépjen előre a gyermek. A lehetőségek megteremtésével a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz, hiszen a gyermek is arra törekszik, hogy alkotásai egyre jobban hasonlítsanak a valóságra. A segítség módját illetően várjuk ki először, hogy mit alakít ki magától a gyermek, s ne arra gondoljunk, hogy mit kell tudnia a gyermeknek. Az iskolakezdéshez a fentiek mellett fontos, hogy kialakuljon a finom motorikus koordináció, a vizuális észlelés, megfigyelés, emlékezet megfelelő fejlettsége, mely egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Sikerkritérium:

Akkor tekintjük sikeresnek pedagógiai tevékenységünket a rajzolás, festés, mintázás területén, ha

- olyan alkotó légkört teremtünk, melyben a gyermekek szívesen, örömmel tevékenykednek, alkotnak
- egyéni képességeik kibontakoztatását segíti.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a rajzolás, mintázás, kézimunka kedves örömteli tevékenységgé válik
- rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne, esztétikai véleményt alkotni
- kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre finomabb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését. a vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük fejlődik
- az eszközöket készségszinten kezelik
- ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni, szükség esetén közös feladatokban együttműködni
- képalkotásukban megjelenik a tér, síkba való átfordítása

- munkáikban tükröződnek a világról szerzett egyre valósabb ismeretük, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásai, kialakul saját forma-nyelvük
- a gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek változatos használata
- használják a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívum
- a kiemelt figyelmet igénylő-tehetséges gyermekek szabad önkifejezése megvalósul.

7.5. MOZGÁS

A mozgás a gyerek alapvető és egyik legkedveltebb tevékenysége, fontos örömforrás, ami formálja a testet és a lelket. Általa ismeri meg a környezetét, fejlődik értelme, személyisége, amely visszahat a mozgására. A felszabadult, örömteli mozgás segíti az idegrendszer fejlődését, érését. Különösen fontos a mozgás, hiszen minden gyermeki tevékenység alapja. Programunkban centrális helyet foglal el a mozgásnevelés, amely a fejlesztés alapjául szolgál. Miközben mozog a gyermek, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik, csont és izomrendszere, alakulnak mozgás koordinációi, testi képességei, pontosabbak, finomabbak lesznek mozdulatai, észlelési funkciói. Számunkra az igazán érthető és feldolgozható információ, amit megtapasztal mozgás és tevékenység útján. A tanulási zavarok kialakulásának megelőzésében kulcsfontosságú a széleskörű mozgásfejlesztés. Alapelvünk, hogy gyermekeinknek minél több mozgáslehetőséget biztosítsunk mind a csoportszobában, mind a szabadban, mind óvodán belül és óvodán kívül.

A tevékenység célja:

A rendszeres mozgás, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése, melynek során megalapozódik a mozgás szeretetésre épülő egészséges- életvitel és életmód.

Az óvodapedagógus feladatai:

- rendszeres, mindennapi mozgással, az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermekek egészségének megőrzése, edzése

- a játékos mozgásos tevékenység által a mozgásigény kielégítése, felkeltése mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével
- nevelési feladatok megvalósításához, mozgásos tapasztalatok, tervezése és a mindennapi gyakorlati megvalósítása
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítető biztonságos környezet kialakítása
- játékos mozgásban az értelmi és szociális képességek, társra figyelés fejlesztése
- testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése
- az egyéni lemaradásokat kompenzáló speciális mozgásos játékok közvetítése, a hátránnyal küzdő gyermekeknél (Gyógy-testnevelő és fejlesztőpedagógus mikro csoportos tevékenysége)
- biztonságban végezhető mozgásélmény feltételeinek megteremtése, a csoportszobában és az udvaron egyaránt
- a közös, örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik szélesedjenek
- társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődjön önuralmuk, együttműködő képességük és toleranciájuk
- világos, konkrét értékeléssel támogassuk pozitív énképük alakulását
- alkalmazzunk versenyjátékokat, ezek által alakuljon ki szabálytudatuk, fejlődjön kitartásuk, éljék át a sikert és kudarcot egyaránt.
- alakítsuk ki és tartassuk be a szabályokat és szokásokat a balesetek megelőzése érdekében
- a testrészek téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével és megnevezésével fejlődjön térészlelésük, gyarapodjon szókincsük, bővüljön a testsémával kapcsolatos ismeretük
- a megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások segítsék elő a különböző észlelési területek integrációját.

Differenciált feladatadással folyamatos gyakorlás során mozgásuk fejlődik, minőségi változásokon mennek keresztül. A mindennapos mozgás a mozgásos tevékenységek anyagára épül, erősíti hatásrendszerét. Biztosítja a gyermekek számára a rendszeres mozgást, a napi felfrissülést. A mozgás, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek

természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, csúszás, mászás, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőkéességét. Fontos számunkra, hogy a felnövekvő generáció egészséges életmód iránti igényét már az óvodában megalapozzuk.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett a mozgás segíti a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntés és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akaratitényezőinek alakulását, szabálytudatát. A gyerekek mozgásmotivációja egyrészt a szabad mozgás biztosítását, másrészt a *pedagógus, kezdeményező, játékra hívogató magatartását* jelenti. A nevelő pozitív magatartása megerősíti, ösztönzi a gyerekeket a cselekvésben.

Tapintattal hagyjuk játszani, szükség esetén együttműködünk, segítjük, ösztönözzük a gyerekeket. Naponta többször kezdeményezünk mozgásos utánczó-, szerep- és szabályjátékokat (futó-, fogó-, verseny- és labdajátékokat).

A kezdetektől hangsúlyt kap a *mozgáskreativitás*, a gyermek mozgásos ötletei a különböző mozgásos tevékenységekben. A kezdeményezett játékokba kedvük, érdeklődésük szerint kapcsolódhatnak be. Az eltérő mozgásfejlettség, a készség, képesség különböző szintje miatt differenciált bánásmódot alkalmazunk.

A gyermekeknek nem csak óvodán belül, hanem óvodán kívül is biztosítunk mozgáslehetőséget. Külső oktatók bevonásával gyermekeink középső csoportos koruktól kezdve heti rendszerességgel fakultatív korcsolya oktatáson, táncoktatáson, a nagycsoportosok pedig még ezeken kívül úszásoktatáson vehetnek részt (amennyiben a feltételek adottak).

Mindennapi mozgás: Naponta szervezett tevékenység, mely megmozgat, „felfrissít”. Megjelennek benne mindazok a mozgásformák, melyek a mozgásos tevékenységhez kapcsolódnak (futás, gimnasztikai elemek, játék), de a korrekciós játékos gyakorlat, zenés torna is helyet kap (láb-, testtartást javító pl.). Végezhető a szabadban, torna-és csoportszobában is.

Sikerkritérium:

Akkor mondhatjuk sikeresnek pedagógiai tevékenységünket a mozgás területén, ha óvodásaink önként, szívesen, örömmel vesznek részt a mozgásban, mozgásos tevékenységekben, a szabad játékban, illetve a szervezett tevékenységekben.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- a gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- A gyermekek mozgása összerendezett, kialakult a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése
- ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
- szeretnek futni, képesek 50 – 100 m távolságot kitartóan végig futni.
- a természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik
- tudnak helyben labdát pattogatni.
- a különböző verseny játékok, ügyességi játékokban betartják a szabályokat
- képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők, segítőkészek.

7. 6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, szokást és értékrendszert sajátítsák el. Ismerkedjenek meg a természeti és társadalmi környezet jellemzőivel, ok-okozati összefüggéseivel. Biztonságban tájékozódnak környezetükben, ismerik szűkebb és tágabb, természeti és emberi környezetüket. Alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természeti, társadalmi, tárgyi világ iránt. Ismerjék meg környezetünk értékeit, s játékosan tanulják meg ezek szeretetét és megbecsülését. A spontán és irányítottan szerzett tapasztalatokat élményszerűen éljük át. A környezetismerethez társuló anyanyelvi nevelés az észlelés és motoros megtapasztalás, a gyermeki szimbolikus és fogalmi gondolkodás elemi szintjének kialakulását segíti elő.

A gyermekek rendelkezzenek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően sokoldalú érzékszervi megtapasztalásból eredő mennyiségi, formai, és kiterjedésekkel összefüggő ismeretekkel, készségekkel, tapasztalataikat tevékenységekben tudják alkalmazni.

A tevékenység célja:

A tudatos környezeti kultúra megalapozása, mely magába foglalja a környezettudatos magatartást az élő környezet tiszteletét és megóvását.

A gyermek tapasztalatokhoz juttatása a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A felfedezések, felfedeztetések során pozitív viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz. Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélés, életmód, gondolkodás, viselkedésmód, szokás és értékrendszer alakítása (környezetvédelem, természetvédelem).

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés
- a természeti, és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
- több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása
- tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése (alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben)
- a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önértékesítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- a gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában
- a beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása
- olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket (szüret, Mihály-nap, Márton nap, advent, farsang, húsvét stb.)
- a családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba

- a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása
- a szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába
- szociális hátrányok enyhítésére szülőkkel közös ismeretszerző kirándulás szervezése

A külső világ tevékeny megismerése, környezetünk

A környezet megismerésének tartalmát négy, egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan terület biztosítja:

1. a társadalmi és természeti környezet megismerése
2. környezetünk formai és mennyiségi viszonyai
3. környezet alakítás
4. környezetvédelem

7. 6. 1. A TÁRSADALMI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET MEGISMERÉSE

Az óvodába lépéskor már vannak a kisgyermekeknek tapasztalatai, amelyeket az otthoni környezetéből hoz. Koruknak megfelelően rendelkeznek ismeretekkel a családról, szükségleteikről, munkájukról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról, az együttélés tapasztalatairól. Viselkedésükre jellemző a szeretet, a tisztelet, az őszinte együtt érzés, az egymás iránti érdeklődés, a segítő szándék, a megértés.

Az óvodába lépéskor legfontosabb a biztonságérzet kialakulása, az óvónők és a többi gyermek elfogadása. Az érzelmi kötődés alapja, hogy általa a gyermek befogadóvá, érdeklődővé, kíváncsivá válik az őt körülvevő természeti, társadalmi környezetre és eseményekre. Az óvodai környezet kezdetben nagy gondot jelenthet a gyermek számára, a legnagyobb pedagógiai tapintat ellenére is. Ezért elsődleges feladat az óvoda és környezetének bemutatása, megismerése, valamint az óvodában dolgozó felnőttek munkájával való ismerkedés. Ismerjék meg az óvoda utcáját, a környéken fellelhető üzleteket, boltokat, intézményeket. Szerezzenek tapasztalatokat a felnőttek munkáiról (kereskedelmi eladók, építésen dolgozók stb.) Látogassanak el az orvosi rendelőbe, hogy megismerjék az orvos, védőnő munkáját, a betegellátás feladatait. Szerezzenek tapasztalatot könyvtár, iskola látogatáskor beszélgessenek az ott szerzett élményekről.

Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék és gyakorolják önállóan tisztán tartásukat, ismerjék érzékszerveiket, funkcióikat, védelmüket.

A közlekedésre nevelés során gyakoroljuk a helyes gyalogos közlekedést. Fontos nevelési feladatunk a helyes viselkedés kialakítása, a közlekedési morál megalapozása (udvariasság, köszönés, más utas vagy gépjármű mozgásának nyomon követése.) Megismertetjük a közlekedési eszközökkel, az óvoda környékén megtalálhatókat a természetes környezetben, a nem elérhetőket pl. képről, projektor, laptop használatával (PPT- ről, CD-ről) szemléltessünk. Megfigyeljük a napszakokat, a hozzájuk fűződő tevékenységeket. Beszélgetünk az idő érzékeléséről, múlásáról, a hónapok nevééről, az évszakok váltakozásáról.

A természeti környezet megismerésének alapja az évszakok megfigyeltetése. Észre- vetetjük a természeti jelenségek szépségét az időjárás változásait, hatásait a növényekre, állatokra. Az ok- okozati összefüggéseket minden esetben korcsoportoknak megfelelően beszéljük meg. Gyűjtünk terméseket, leveleket, tollakat, kavicsokat, az évszakra jellemző képeket. Ezzel a tevékenységgel nemcsak megfigyelőképességük, ismeretük, esztétikai érzékük fejlődik, de feladattudatuk, kíváncsiságuk is, amely később az iskolai munkát is megkönnyítheti. Kihasználjuk a természetes környezet nyújtotta lehetőséget sétáink, kisebb kirándulásaink alkalmával és az ott fellelhető természeti szépségeket, vagy ember alkotta szobrokat, műemlékeket, múzeumokat több alkalommal látogatunk meg és beszélgetünk róla. Azokat az alkalmakat melyek kísérletezésre adnak lehetőséget, minden esetben kihasználjuk (levél erezetének megfigyelése, hó tulajdonságai, növény, vagy bogár megfigyelése stb.) Minden környezethez hozzátartozik a növény és állatvilág. Míg a növényeket és fejlődésüket az óvodai környezetben is megfigyelhetjük, addig az állatokat eredeti, természeti környezetükben célszerű a gyermekekkel megfigyeltetni (baromfiudvar). Tó közelsége sok lehetőséget ad a vízinövények és állatok, vízi járművek sportok, halászat, horgászat megfigyelésére, hajókiránduláson való részvételre. Közvetlen környezetünk megismertetése, megfigyeltetése fontos feladatunk a migráns gyermekekkel, még ezzel is elmélyítve a hazánkhoz, szülőföldünkhöz való viszonyukat, szeretetüket. Kíváncsiságukra, érdeklődésükre, a már meglévő ismeretükre, tapasztalataikra, élményükre építve biztosítjuk a gyermekek számára a változatos tevékenységeket, ahol további élményt, tapasztalatot szerezhetnek.

„Ovi-zsaru” program

Óvodánk csatlakozott az országos „Ovi-zsaru” programhoz. A gyermekek olyan, a mindennapok során hasznosítható tájékoztatást, ismeretet kapnak, mely segíti őket a könnyebb eligazodásban az élet folyamán. A gyermeki érdeklődésnek, motivációnak megfelelően az ismereteket a mese által mélyíti el a program. Biztonságérzetük növelésében, szabálytudatuk kialakításában segíti őket a program tematikája, ami hatással van magatartásukra, kihat viselkedéskultúrájukra. A programot nagycsoportban alkalmazzuk.

Témái:

1. A helyes bemutatkozás szabályai (idegennek, egymásnak).
2. Az idegen személyekkel szembeni helyes viselkedés (ne fogadjanak el semmit, ne engedjék be az idegent otthonukba).
3. A helyes, biztonságos viselkedés otthonukban, ha a szülő nem tartózkodik otthon.
4. Veszélyes anyagok és helyzetek megismerése és elkerülése.
5. Segítségkérés módjai, hívószámok megismerése.
6. A helyes közlekedés szabályai, megismertetése a gyakorlatban.
7. A programot az óvónő vezeti le, de a rendőr személyes megjelenése is segíti a munkáját.

7.6.2. KÖRNYEZETÜNK MENNYISÉGI ÉS FORMAI VISZONYAI - MATEMATIKA

A környezetünk megszerettetése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletét is alakítjuk. A környezet változásainak megfigyeltetése együtt jár a matematikai alapismeretek gyakoroltatásával, bővítésével.

A matematikai nevelésre egész nap során módunk és lehetőségünk van, hiszen a gyermekek tevékenységformáiban számtalan alkalom kínálkozik. Ezek tudatos kihasználása fontos feladatunk. Az optimálisan fejlődő, természetes környezetben sokat és szabadon mozgó gyermekeknek nagyon sok lehetősége van a matematikai tapasztalatok szerzésére. A gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve már óvodás korban is nyújtunk matematikai ismereteket, de ekkor még teljesen indirekt módon a játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva. Az óvodai matematikai nevelésben egy-egy képesség fejlesztése többfajta tevékenység során is megvalósulhat. Matematikai nevelésünk a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára

épít. A kötetlen kezdeményezések mindenesetben támaszkodnak a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, a játékban, mindennapi tevékenységekben valósítjuk meg. Az óvodába érkező gyermekeknek a matematikai tapasztalatai igen eltérőek tudatos neveléssel biztosítjuk a gyermekek folyamatos fejlődését, s az iskolába lépéshez szükséges készségek elérését. Ehhez alapnak tekintjük a kisgyermekkorra jellemző megismerési vágyat, amely matematikai információkat is tartalmaz.

Az életkori sajátosságok miatt a matematikai ismeretszerzés több formájára építünk:

- utánzásos
- minta, modellkövető
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- az óvónő által irányított megfigyelésre épülő, gyakorlati probléma és feladatmegoldás
- a gyermeki kérdésre adott magyarázatok és az óvónő által történő kezdeményezések.

Már az óvodáskor előtt is érdeklődő, nyitott gyermek az óvodába kerülés után is sok ismeretet sajátít el. Rendeződnek játékban és egyéb területen megfigyeléseik, melyek lehetnek spontán, de az óvónők által irányítottak is. Az irányított megfigyelések alkalmával lehetőségünk nyílik az ismeretek feldolgozására, sokoldalúbb megközelítésére. Minél több érzékszervre hatóan cselekedtetjük, annál mélyebb ismertekre, készségekre tesz szert a gyermek. A gyermekek téma iránti aktivitása, témában való elmélyülése dönti el számunkra, hogy a matematikai nevelés témaköréből melyek azok az anyagok, amelyeket a tevékenységek során feldolgozunk. Tevékenységeink során mindig szerepet kap az életre nevelés, hiszen a problémák mindig kötődnek a napi tevékenységekhez s közben lehetőség nyílik a matematikai ismeretek közvetítésére és elsajátítására.

A tevékenység célja:

A környező világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése és megtapasztaltatása. A gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően sokoldalú érzékszervi tapasztalatszerzés biztosítása. A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakozásának segítése, a matematikai szemlélet megalapozása játékos formában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek spontán és irányított helyzetekből adódó matematikai tapasztalatszerzés útján történő érdeklődésének felkeltése.
- pozitív viszony kialakítása, a probléma helyzetek megoldásához a logikus gondolkodás megalapozása, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása
- a kognitív képességek cselekvés során történő fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, emlékezés, megértés fejlesztésére
- a gyermeki tevékenység változatos formáinak (egyéni, páros, mikro csoportos) biztosítása, a cselekvéses, tanulásból adódó tapasztalatok összegzése
- a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása, sajátos logikájának elfogadása, egymás véleményének meghallgatásával, kortárs kapcsolatokban, és problémahelyzetekben
- a gyermekek aktív, passzív szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása
- a gondolatok, a problémamegfogalmazás, pontos egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése
- a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált képességfejlesztés
- tehetségfejlesztés.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- felismerik a környezetükben lévő elemi matematikai összefüggéseket
- a halmazokkal való műveletek végzésében jártasak; összehasonlítás: mennyiség, nagyság, forma, szín szerint
- megoldanak alapvető problémahelyzeteket, felismernek tapasztalati összefüggéseket, következtetéseket
- értik és helyesen alkalmazzák az összehasonlítást kifejező szavakat, relációkat, matematikai összefüggéseket, tapasztalataikat, ismereteiket, a játéktevékenységekben tudják alkalmazni
- felismernek az alapvető geometriai formákat
- kialakul az alapvető helyzetek, relációk az irányok megkülönböztetése, a balról-jobbra való haladási irány követése.

7.6.3. Környezetalakítás

A természetben megfigyelt tárgyak, termények, jelenségekről szerzett benyomások eszközül szolgálhatnak a gyermekek játékához és alkotó tevékenységéhez.

A természetes tárgyi környezetét a gyermekek a lehetőségekhez képest átalakíthatja (tevékenységváltás, ünnepek adta lehetőségek). A munka jellegű, tevékenységekben célszerű a gyermekeket is bevonni (csoportért végzett munka, rendrakás stb.). Megtanulják a szerszámok, eszközök neveit, célszerű használatát, miközben tapasztalatot szereznek, bővülnek ismereteik. (alkalmi munkák, naposság, növény – és állatgondozás) Az ilyen tevékenységek hozzájárulnak a társas kapcsolatok alakulásához, a közösen vagy egymásért végzett munka megérteti a tevékenység értelmének, szükségességének, örömeinek átélését. A környezeti tevékenységek megkezdése előtt minden esetben felhívjuk a figyelmüket a megfelelő balesetvédelmi megelőzési szempontokra.

7.6.4. KÖRNYEZETVÉDELEM

Környezettudatos óvodaként csatlakoztunk a „Madárbarát óvodakert” programhoz, melynek célja a mindennapi madárvédelem lehetőségeinek megismertetése. Továbbá folytatni kívánjuk a „Zöld Óvoda” programot. Részt veszünk minden évben óvodánk és településünk virágosításában is, mellyel hozzájárulunk a gyermekek környezettudatos, környezet- és természetbarát magatartásuk formálásához.

A környezettudatos nevelésünk kiterjed minden, a gyermek környezetéből származó élményre, ismeretre, tapasztalatra. A környezetvédelem a munkatevékenységgel, a környezetalakítással összefüggő feladatainkat tartalmazza. Célunk a megfelelő érzelmi viszony kialakítása a természet, a környezet iránt (környezettudatos nevelés). Elvárjuk, hogy tiszteljék, szeressék, óvják és gondozzák a környezetükben található növényeket, és állatokat.(pl. Madárbarát program keretén belül: minden évszakban gondoskodunk róluk, pl. téli madáretetés, itatás, fészkelő helyek). Környezet tisztaságára figyeljenek, vegyék észre a lehullott szemetet, azt tegyék a kijelölt helyre, ismerjék meg és alkalmazzák a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, szerepét (csoportszoba, udvar). Az udvar rendbetételében aktívan vegyenek részt. A környezetvédelemre nevelésünk során minta a személyes példamutatás (az óvoda dolgozói, szülők), kialakítjuk a természetet szerető, azt védő, óvó, róla gondoskodó környezettudatos szemléletet. Ide tartozik a természeti ünnepek megismerése is (Állatok Világnapja-október 4., Mackó nap-február 2., Víz

Világnapja- március 22., Föld napja –április 22., Madarak-és fák napja- május 10. stb.), melyeknek óvodánkban már hagyománya van:

- óvodai szintű programokat, játékos feladatokat (pl. ügyességi-, versenyjátékok, kreatív-alkotó tevékenységek) szervezünk
- a Velencei-tóparton megfigyeléseket végzünk, fotókat készítünk,
- tablót készítünk,
- a gyerekek alkotásaiból kiállítást szervezünk,
- az állatkertbe kirándulunk
- érdekes előadást hallgatunk az állatokról (állatorvos, állatvédő egyesület) virágot ültetünk óvodánk udvarán stb.

Az ismeretszerzés folyamatában biztosítunk számukra minden olyan lehetőséget, mely fejleszti azokat a képességeket, készségeket, amelyek a gyermek értelmi fejlődéséhez szükségesek. A 3-6-7 –éves gyermekekben alakuljon ki önmagukról és környezetükről az elemi ismeret, amely lehetővé teszi a közvetlen környezetében való biztonságos tájékozódást. Ez elősegíti az egészséges önbizalom kialakulását, a gyermek személyiségének fejlődését. Célunk, hogy minden óvodába járó gyermek jusson el arra a fejlettségi fokra, mely lehetővé teszi számára az iskolai élet megkezdését. Sokoldalúan, sokszínűen, többféle tevékenység alkalmazásával, számtalan lehetőséget adva segítjük az óvodai környezetük felfedeztetését, megszerettetését. A szűkebb és tágabb környezet ismerete, megteremti a szülőföldhöz való kötődés alapjait. Fontos feladatunk a gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során. Erősítjük a gyermekekben a közlési vágyat, a látottak, tapasztaltak folyamatos megbeszélésére biztatjuk őket, ezáltal megtanítjuk a véleménynyilvánítást, a szándékok helyes kifejezését, a normál kommunikációs módokat, melyek segítséget nyújtanak az iskolai élet során. A külső világ tevékeny megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, a közös beszélgetések, felfedezések, kutakodások, végzése során.

Sikerkritérium:

Akkor mondhatjuk sikeresnek pedagógiai tevékenységünket a külső világ tevékeny megismerése területén, ha

- kihasználjuk lakóhelyünk természeti társadalmi adottságait, mindezt a gyermeki kíváncsiságra építve

- olyan településünkhöz fűződő elemeket építünk be óvodai életünkbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeinket, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozzák szokás-és normarendszerüket (jeles napok, környezet –és természetvédelmi ünnepek, hagyományok stb.)
- tevékenykedtetéssel, problémamegoldó helyzetek teremtésével fejlesztjük óvodásaink személyiségét, gondolkodását, beszédét.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- a gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb –és tágabb környezetük iránt
- a gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni
- a gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:
- tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat,
- ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára,
- különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit,
- felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit.
- ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit.
- ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait, és különbségeit.
- alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat.
- óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk
- részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban
- önállóan gyakorolják- dajkák, pedagógiai asszisztensek bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit
- ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.

7. 7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Megerősítést nyer a munka jellegű tevékenység nevelőértéke. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermek örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül

valószínűleg. A munka sajátossága, hogy bizonyos külső kényszer is motiválja, lemérhető, konkrét célja van. A munkálkodásuk során ismerkednek szűkebb és tágabb környezetükkel, szülőföldjükkel a tárgyi-, és természeti világról egyre pontosabb információ birtokába jutnak, a biztonságos és elérhető munkaeszközök használata közben lehetőség nyílik – a különböző észlelési formák összekapcsolásával – a munkavégzés pontosabbá és szervezettebbé tételére. A munka nem csak a gyermekekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során. A munkára nevelés az óvodai életünknek, a gyermekek mindennapi tevékenységének szerves része. Többnyire külső irányítással folyó, célra irányuló tevékenység.

A mindennapi munkálkodásuk közben a gyermekek ismerkednek környezetükkel, annak tárgyi és élővilágával. Mozgásos, érzékszervi információkat szereznek, ezáltal gazdagodnak ismereteik, fejlődnek képességeik, készségeik, közösségi magatartásuk, erkölcsi, akarati tulajdonságaik, esztétikai érzékük. A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, alakulnak a munkavégzéshez szükséges, attitűdök készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák:

- kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási-, munkaszervezési képességük
- érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- szociális társas: alakuljon ki a felelősségérzetük, feladattudatuk.

A munka jellegű tevékenységek alapvető feltételei:

- az életkorhoz, a fejlettséghez igazodó munkalehetőség,
- megfelelő méretű, minőségű, mennyiségű munkaeszköz,
- elegendő hely és idő a munkavégzéshez,
- nyugodt légkör,
- a felnőtt mintája.

Munkatevékenységek

Önkiszolgáló munka:

- étkezés,
- öltözködés,
- testápolás.

Csoportért, közösségért végzett munka:

- naposi teendők,
- környezetünk rendben-és tisztántartása, szépítése, kerti munkák,
- alkalomszerű munkák,
- egyéni megbízatások,
- ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó munkatevékenységek.

A különböző munkafajták bevezetését fokozatosan, az életkor, fejlettség figyelembe vételével végezzük. A munka jellegű feladatokat rendszeresen biztosítjuk.

Fontosnak tartjuk, hogy a család is szoktassa a gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére, vonja be a közös tevékenységekbe.

A tevékenység célja:

A gyermeki munka megszerettetése, hogy örömmel és szívesen végzett aktív tevékenységgé váljon. A gyermeki munkán keresztül olyan képességek, készségek, tulajdonságok alakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság), amelyek pozitívan hatnak a gyermekközösségre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megalapozzuk a munkához való pozitív viszonyukat (pozitív megerősítéssel)
- kialakítjuk a munkavégzéshez szükséges készségeket, képességeket, attitűdöket
- megteremtjük a gyerekek életkornak és fejlettségének megfelelő munkalehetőségek és munkafeltételeket
- a munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- Szervezze meg úgy a munkát, hogy az élményszerű legyen, közben segítse kötelességtudatuk, önállósodási törekvésük kialakulását
- szívesen végezzenek a közösségért munkát, ezáltal fejlődjön szociális érzékenységük
- a munka és munka jellegű tevékenységek közben megismertetjük és megtanítjuk a munkaeszközök célszerű, helyes használatát hogy, begyakorlódjanak, pontosabbá váljanak munkakészségeik, megtanulják az alapfogásokat, képessé váljanak az együttműködésre

- a gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhessek a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet
- biztosítsa aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátítását
- tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának, konkrét, reális, fejlesztő értékelése
- az iskolakezdéshez szükséges munkaérettség kialakítása
- saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés
- önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban, együttműködés közben
- a közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom
- beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során
- a munka tevékenységek során,- eszköz használat, helyi jellegzetességek- a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése
- a munkavégzésben a szülők közreműködésének aktív részvételének ösztönzése (pl. növény, állat gondozásba betekintés, gyűjtőmunka, környezetvédelmi napok)

Sikerkritérium:

Akkor mondhatjuk sikeresnek pedagógiai tevékenységünket a munka területén, ha

- biztosítjuk óvodásainknak az életkoruknak megfelelő munkalehetőségeket, munkaeszközöket
- örömmel, önként végzik azt
- kihasználjuk a gyermeki munka, fejlesztő hatását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- tudjanak együttműködni a társakkal, felnőttekkel
- legyenek önállóak
- vállalják önként a tevékenységeket
- legyenek kitartóak, megbízhatóak, igényesek
- feladattudatuk kialakulóban van
- ismerjék a tevékenységhez szükséges szokásokat – szabályokat
- legyenek képesek mások és saját munkájuk megbecsülésére és elismerésére.

7. 8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Cél:

Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés közben, alakuljon kompetenciájuk, erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik, fejlődjön kreativitásuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés, kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása
- a gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembe vételével
- különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése
- tevékenység közben, szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése
- a gyermek önkifejező törekvéseinek segítése
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- értelmi,- kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóság-hű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet)
- a gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat
- a gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása
- személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése
- a gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális hátterének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése
- az iskolai beilleszkedés közvetett segítése
- Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka
 - a. az iskolaválasztás támogatása
 - b. az iskolával való kapcsolat fenntartása
 - c. az óvoda- iskola átmenetet segítő program kidolgozása, megvalósítása.

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

A felnőtt elfogadó magatartása pozitív hatással van a gyermek személyiségére, ezáltal fejlődésére. Az egyénre szabott, személyes, pozitív értékeléssel segítjük gyermekeink tanulását.

A tanulásirányítás a gyerekek folyamatos megfigyelésére épüljön. A tervezésnél fontos követelmény, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön.

A játékoság, mint alapelv, a tanulás egész folyamatában érvényesüljön. Az óvónő pedagógiai szabadsága alapján dönt az elvárható és a szükséges szervezeti keretéről a tevékenység alapú tanulási formákról. A foglalkozások kiterjesztett formában alkalmazandók, a szükséges módszertani felkészültség mellett, tervezettek, fokozatos időtartamúak, gyakorlatiasak, tevékenykedtetőek. A csoport aktuális fejlettségi állapota, az egyes gyermekek igénye, szükséglete a foglalkozások tartalma és a helyi adottságok függvényében tervezzük, hogy melyik napon, milyen tanulási keretet-formát választunk. A tanítás-tanulás folyamatban a bizalomra, megértésre épülő óvónő-gyermek közötti kapcsolatra törekszünk, amelyben a gyermek, szorongás nélkül, örömteli kíváncsisággal vehet részt. Kiemelt szerepet kap a pedagógiai asszisztens a tanítás-tanulás folyamatában az óvodapedagógus útmutatásainak végrehajtásában segítve a gyermekeket.

A fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója.

A gyermekek fejlődését az erre a célra szolgáló fejlettségmérő lapon követjük, az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magában foglaló, tevékenységek keretében folyik. A gyermekek iskolakészültségét az egyéni érési tempó figyelembe vételével állapítjuk meg, amely az óvodából az iskolába történő lassú átmenetet segíti. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként kialakul az iskolai munkához szükséges fejlettségi szint.

Sikerkritérium:

- Akkor mondhatjuk sikeresnek pedagógiai tevékenységünket, ha a tanulás
- sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés útján történik, érvényesül a játékosság
- személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális érettség**, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes
- a lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre
- tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik; különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
- a szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kintartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

8. 1. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

Személyi feltételeink

Pedagógiai programunk megvalósításához személyi feltételeink megfelelőek. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. Intézményünk valamennyi dolgozója rendelkezik a törvény által előírt, munkakörének betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel. Óvodai nevelésünkben dolgozóink maximálisan összehangolt munkájára van szükség ahhoz, hogy sikereket, megfelelő eredményeket érjünk el.

Óvodapedagógusaink kellően motiváltak, szakmailag felkészültek, munkájukra igényesek, rugalmasak, megfelelő modellt és mintát mutatnak a gyermekeknek. Mindenki igyekszik a legjobb tudását, erősségét hozzáadni pedagógiai munkájához.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyerekeket nevelő pedagógusok feladata, hogy a lehetőséget megteremtsék arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Olyan kompetenciákkal kell rendelkezniük, melyek lehetővé teszik az optimális működést, a zökkenőmentes óvodai életet, a gyermekek személyiségfejlesztését.

Ezek a következők:

- Szaktudományos, szaktárgyi tudás
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
- A tanulás támogatása
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültséggel
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, egy csoportban dolgozók tevékenysége
- Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Továbbképzés területén a prioritás:

- a differenciálás és esélyteremtés, tehetséggondozás, egészségfejlesztés területén szerveződő továbbképzéseken való részvétel támogatása.

Célunk:

- a hospitálásra épülő együttműködés gyakorlatának kialakítása.

Feladatunk:

- egymás munkájának minél teljesebb megismerése
- egymástól való tanulás megvalósítása
- együttműködés fejlesztése.

Tartalma:

- képzéseken való részvétel, új módszerek elsajátítása (egyéni, mikrocsoportos, differenciált fejlesztés, kooperatív technikák alkalmazása, multikulturális tartalmak közvetítése)
- új dolgozó beilleszkedését segítő gyakornoki rendszer működtetése
- nevelési értekezlet
- rendszeres bemutató foglalkozások szervezése a nevelőmunka kiemelt területeinek és gyengeségeinek megoldására, „Jó gyakorlatok” bemutatására, majd azok közös értékelése
- esetmegbeszéléseken való részvétel
- a nevelési tervek egyeztetése, ismertetése a dajkákkal
- a fejlesztőpedagógusokkal való konzultáció, a mérések eredményeinek és a fejlesztés eredményeinek megbeszélése
- nevelési időn kívüli szabadidős tevékenységekben való részvétel.

Óvodánkban szakképzett dajkák és pedagógiai asszisztensek segítik a nevelőmunkát. Munkájukat a gyermekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógus irányításával végzik, az óvodapedagógus mellett.

Összehangolt, együttműködő munkájukra van szükség az intézmény céljainak megvalósítása érdekében. Felelősségteljes szerepük van az óvodai nevelésben, egész személyiségükkel, kommunikációjukkal hatnak a gyermekek fejlődésére.

A dajka, pedagógiai asszisztens feladata:

- betartja a munkafegyelmet: a belső szabályzatokat, a közösségi élet magatartási szabályait és az egészségügyi előírásokat
- a gyermekekről kapott információt átadja az óvodapedagógusnak
- a nevelési év elején meghatározott csoportban az óvodapedagógussal egyeztetve ellátja a gyermekek gondozását: szükség szerint segíti az öltözködést, vetkőzést, tisztálkodást, az étkezést, a lefekvést, a felkelést, segíti a szokások kialakítását. A dajkai háttérszerep követelményeit teljesíti
- részt vesz a gyerekek felügyeletében, a nevelésben, a rendezvényeken, alkalmazotti értekezleteken
- külső foglalkozások, séták, kirándulások alkalmával a gyermekcsoportot elkíséri, az óvónő útmutatásai szerint felügyel a gyermekekre
- gondoskodik a gyerekek testi épségéről, a balesetek megelőzéséről (nem hagyhat gyermeket felügyelet nélkül)
- türelmes, halk, szeretetteljes hangnemben beszélget a gyermekekkel, felügyel a napközben megbetegedőre
- a gyermekek magatartásáról, előmeneteléről a szülőknek tájékoztatást nem ad
- megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagát a gyakorlati munkájába beépíti
- megjelenéssel/külsővel és kulturáltsággal a munkakör megfelelő szintű képviselője
- a közösségi együttműködés formáinak betartása
- a gyermekek jogainak óvása, emberi méltóságuk tisztelete.

Tárgyi feltételeink

A programunk megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések a rendelkezésükre állnak, de folyamatos pótlásuk illetve korszerűsítésük fontos.

Eszközök és felszerelések:

- tisztálkodási eszközök a csoportlétszámnak megfelelően
- poharak a napközbeni folyadékfogyasztáshoz
- étkezéshez szükséges textíliák (terítők, naposi kötény stb.)
- öltöző szekrény létszámnak megfelelően
- ágyazó szekrény létszámnak megfelelő ágyakkal
- udvari játékok
- árnyékoló az udvari játékokhoz
- homokozó takaró fólia, háló

- párasító
- szúnyogháló a nyílászárókra
- tároló kosár az otthoni játékoknak
- fejlesztő játékok: Logiko, Keller&Mayer, Ses, Lego, Haba, Sapientino, Piatnik, Ravensburger
- csoportok játéakai, udvari játékok
- ábrázolás eszközei
- intézményenként internet hozzáférés, telefon, fax, fénymásoló, számítástechnikai eszközök
- faliújság (központi, csoportonkénti)
- különféle játékformák eszközei: mozgásos játékok, szerepjátékok, építő- konstruáló játékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás (gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-nak)
- mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő játékok
- az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei: képeskönyvek, képes mesekönyvek, bábok, bábparaván, dramatikus játék eszközei, meseszőnyeg
- diktafon, kamera, projektor
- ének, zene, énekes játékok eszközei, kellékei
- ritmus hangszerek a gyermekek számára
- dallamhangszer a pedagógusoknak (furulya, metalofon stb.)
- zenehallgatási anyag (CD-k, kazetták)
- CD lejátszó, magnó, USB, MP3 lejátszó, videó kamera, fényképezőgép
- ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka eszközei: ollók, ecsetek, ceruza, festék, papír, gyurma stb.)
- ábrázoló tevékenység asztala
- az ábrázoló eszközök számára tárolók
- tornaszoba felszerelése
- udvari mozgásigényt és mozgásfejlődést segítő eszközök
- munka jellegű tevékenységek eszközei: kerti szerszámok (gyermek méretű).

8.2. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK

Csoportszervezés elvei:

- aránytalan terhet nem jelent az intézményben dolgozókra.
- nem sérti az integrációs gyakorlatot, kerüli a szegregációt
- óvodán belül, ha a feltételek adottak, többféle csoport-kialakítási elv is érvényesülhet, amennyiben az nem sérti a helyi nevelési gyakorlat alapelveit:

A csoportalakításnál a homogén (azonos életkorúak) gyermekcsoportok kialakítását szorgalmazzuk, amennyiben ezt a beóvodázott gyermekek száma, születési ideje lehetővé teszi, a fenti szempontok figyelembe vételével. A csoportszervezésről évente a nevelőtestület véleménye alapján az intézményvezető dönt. Az óvodapedagógusok törekvése, segíteni a gyermekeket eljutni a lassú fejlődés átmenetnek abba az állapotába, amely által óvodásból iskolássá érnek. Nevelési hatékonyságunkat a tudatos képességfejlesztéssel – kognitív, kommunikációs – magyarázzuk, melyekhez nélkülözhetetlen a „kortársi csoporthatások”, ezért az azonos életkorú gyermekek esetében csoportok közötti átjárhatóságot biztosítjuk. Az azonos életkor nem jelenti azonban a gyermekek homogén fejlettségi szintjét. Fontos feladatunk az egyéni fejlettségi szintnek megfelelő differenciált fejlesztő munka (felzárkóztatás, képességfejlesztés).

A csoportszervezés szempontjai:

- átlagléttség 20 fő, maximum 25 fő
- csoportszoba férőhelye
- nevelőtestület pedagógiai elvein alapuló szervezési elképzelések
- tartalmi szempontok alapján: életkor, fejlettség

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

8.3. NAPIREND, HETI REND

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztésekhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabad játék kiteljesedésére megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére fordítható időkeretet. Így a napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos mozgás) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak. A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben, a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal, pedagógia asszisztensekkel és dajkákkal. Valamennyi csoportban biztosítjuk az alternatív pihenést, az 5-7 évesek esetében minimálisra kell csökkenteni a délutáni pihenő időt. Lehetőséget teremtünk a csendes tevékenységek és a szabad játék megvalósítására. A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások normarendszer megtartásával adjunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze, és kötetlenebb formában biztosítsuk számukra a változatos tevékenységet.

3-4 évesek⇒ kiscsoport

Napirend

Idő	Tevékenység
6 ³⁰ -8 ¹⁰	Folyamatos érkezés, szabad játék
8 ¹⁰ - 10 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Mindennapos mozgás, kötelező mozgásos tevékenység heti egy alkalommal
10 ³⁰ - 11 ³⁰	Öltözködés, udvari játék, levegőzés
11 ³⁰ - 12 ³⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd, előkészület a pihenéshez
12 ³⁰ - 14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14 ³⁰ - 17 ³⁰	Mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, egyéni fejlesztés, tehetséggondozás, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

4-5 évesek ⇒ középső csoport

Idő	Tevékenység
6 ³⁰ -8 ¹⁰	Folyamatos érkezés, szabad játék
8 ¹⁰ - 10 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Mindennapos mozgás, kötelező mozgásos tevékenység heti egy alkalommal
10 ³⁰ – 11 ⁴⁵	Öltözködés, udvari játék, levegőzés
11 ⁴⁵ – 12 ⁴⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd, előkészület a pihenéshez
12 ⁴⁰ - 14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14 ³⁰ - 17 ³⁰	Mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, egyéni fejlesztés, tehetséggondozás, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

5-6-7 évesek ⇒ nagycsoport

Idő	Tevékenység
6 ³⁰ -8 ¹⁰	Folyamatos érkezés, szabad játék
8 ¹⁰ – 10 ⁴⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Mindennapos mozgás, kötelező mozgásos tevékenység heti egy alkalommal
10 ⁴⁰ – 12 ⁰⁰	Öltözködés, udvari játék, levegőzés
12 ⁰⁰ – 12 ⁴⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd, előkészület a pihenéshez
12 ⁴⁰ – 14 ¹⁵	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14 ¹⁵ - 17 ³⁰	Mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, egyéni fejlesztés, tehetséggondozás, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Nyári napirend (június 1-től, augusztus 31-ig)

Idő	Tevékenység
6 ³⁰ -8 ¹⁰	Folyamatos érkezés, szabad játék
8 ¹⁰ – 12 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, tízórai, fürdés, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység
12 ⁰⁰ – 12 ⁴⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd, előkészület a pihenéshez
12 ⁴⁰ – 14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14 ³⁰ – 17 ³⁰	Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

A tudatos tervezést szolgálja, itt határozzuk meg a megvalósítandó tevékenységek sorát. A heti rend csoportonként és életkoronként változó. A hetente ritmikusan visszatérő tevékenységek rendszere biztosítja gyermekeink számára a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. Természetesen mindig figyelembe vesszük a gyermekeink

igényeit, érdeklődését és a spontán adódó helyzeteket. Így a heti rend bármikor a gyermekek aktuális igényeihez igazítható. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője azonban az óvodapedagógus, aki megtervezi a hetirendet, és aki a teljes nyitva tartás alatt foglalkozik a gyerekekkel. Mindig szem előtt tartjuk a szabad játék kitüntetett szerepét.

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a normarendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A befogadás idején ügyelünk a rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rend összeállítására. Később az iskolára való felkészítés feladatai a heti rend pontosabb betartását kívánják meg.

HETIREND		
KORCSOPORT	KÖTELEZŐ FOGLALKOZÁS	CSOPORTOS FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSE
3 - 4 éves	Verselés, mesélés Mindennapos mozgás	A külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mozgás
4- 5 éves	Mozgás Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	A külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
5 – 7 éves	Verselés, mesélés Mozgás Mindennapos mozgás	A külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mozgás, Mindennapos mozgás, Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Mikro csoportos	A külső világ tevékeny megismerése, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Mozgásos tevékenység, Mindennapos mozgás
Kooperatív	A külső világ tevékeny megismerése, Verselés, mesélés, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint
Páros	Együttműködés rokonszenvi alapon, mely segíti a nevelés eredményességét. Tanulási motiváció kialakítását célozza, részképességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozások:	3 - 4 éves korban	4 - 5 éves korban	5 – 7 éves korban
Mozgás	Heti 1x (10-15perc)	Heti 1x (20-30 perc)	Heti 1x (35-40perc)
A külső világ tevékeny megismerése	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Verselés, mesélés	Napi 5-10 perc	Napi 10-15 perc	Napi 20-25 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Heti 1x (10-15 perc)	Heti 1x (15-20 perc)	Heti 1x (30-35 perc)
Egyéni fejlesztés	Naponta, illetve igény szerint		
Logopédia	Lehetőség szerint	Heti 1-2-3x (javaslat szerint)	Heti 1-2-3x (javaslat szerint)
Gyógytestnevelés 5 éves kortól		Heti 1x	Heti 1x
Hittan-kéthetente		1x	1x
Fakultáció	Szülői igény alapján, a személyi, tárgyi feltételek megléte mellett.		
Korcsolya		Heti 1x	Heti 1x
Úszás			Heti 1x

8. 4. PROGRAMOK SZERVEZÉSE

Ünnepek és hagyományok

Cél:

Emelkedjenek ki a mindennapokból, az óvodai élet hétköznapjaiból az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok.

A gyermekek személyiségfejlődésében, a közösség kialakításában és fejlesztésében fontos szerepet töltenek be az óvodai ünnepek, megemlékezések. Pozitív hatásuk az érzelmi nevelés és a szocializáció terén kimagasló. Ezek az események a nevelési folyamatokba szervesen illeszkednek, melyeket a szülők közreműködésével (játsonapok) készítünk elő. Ajándékkészítéssel, az óvoda dekorálásával, közös koncerten való részvétellel kezdődik az ünnepre hangolódás, az ünnepvárás.

Mikulás

A Mikulás és "segítői" a manók az ajándékot (szülők által választott és vásárolt) személyesen adják az ünnepi műsor után, és ezután fénykép készül a Mikulással és a manókkal. A Velencei Meseliget Óvoda gyermekei és nevelőtestülete csinos, ünnepi ruhában, együtt ünnepel.

Karácsony

Az adventi előkészületekkel, az adventi játszónappal veszi kezdetét a karácsony várás gyertyagyújtással fokozzuk a várakozás érzelmi hatásait. Az óvoda játékeszköz bővítését ez időre tervezzük, így minden csoport játékokat talál a feldíszített közös fa alatt és együtt ünnepelünk énekekkel, versekkel külön a településrészekén csinos ünnepi ruhában. (az óvodában az ünnep előbb megérkezik, hogy a gyerekek játszhassanak eleget a karácsonyi játékokkal és csodálhassák a közös fánkat, s ezzel, a családi ünnep várakozásának érzelmi hatását fokozzuk.)

Farsang

Jelmezben zajló zenés, táncos délelőtt, mely alkalomra a gyerekeknek műsort szervezünk (mindegyik településrésze bohócot vagy zenés-énekes előadót hívunk) énekekkel, tréfás játékokkal, „farsangi lakomával” kiegészítve. (süteményt, gyümölcsöt, ivólevet a szülők szerzik be csoportos döntés alapján).

Március 15.

Ünneplése településrészenként zajlik közösen - az aulában, tornateremben-, ünneplő ruhában (fekete nadrág, illetve szoknya, fehér ing vagy blúz). Nagycsoportosok tartják a műsort, énekekkel, verssel, tánccal, ezután mindegyik csoport köszönti az ünnepet az általa tanultakkal.

Húsvét

Húsvétvárással egybekötött játszónapon mindkét településrészen délután érkezik meg a nyuszi. A szülőkkel közösen készülnek a különböző, változatos technikákkal készített tojások, egyéb szimbólumok (a készülődést megelőzheti koncert, mesejáték stb.). Húsvét utáni napon a fiúk általában meglócsolják a lányokat és a dolgozókat. Szülőkkel közösen ünnepeljük.

Anyák napja

Az édesanyákat csoportonként köszöntjük versekkel, énekekből, dalos játékokból, táncokból összeállított kedves műsorral. A gyermekek által készített dísszel és az SZMK tagjai által vásárolt virággal kedveskedünk az édesanyáknak. (a nagyszülők virágjáról a szülők egyénileg gondoskodnak) Szülőkkel közösen ünnepelünk.

Ballagás, iskolába menők búcsúztatása

Délutánra tervezett program. A nagyokat feldíszített udvar, csoport várja, melyet az óvoda dolgozói, a szülők együtt készítenek. A nagycsoportosok külön műsorral készülnek, elköszönnek az óvodától, társaiktól, a felnőttektől. Hagyomány már a léggömb elengedés,

(szülők ragaszkodnak hozzá, mi szorgalmazzuk, hogy inkább ne legyen- kompromisszum az egy nagy lufi és a jelek rákötve) mely az iskolába menő, óvodából távozó gyermeket jelképezi. Mindkét óvodarészben egy azon napon, időeltolódással tartjuk.

Családi nap- az óvoda születésnapja- évzáró gála

A tanév legutolsó, záró programja, mely vidám hangulatú, programokban gazdag esemény. Mindkét óvodarész együtt, egy helyen tölti ezt a délelőttöt, melyre meghívjuk a leendő óvodásokat, az óvodát támogatókat, segítőköt is.

Gyermeknappal egybekötött családi nap - nyílt, a családok is részt vesznek a programon. Óvodánk alapítványa támogatásával valósul meg több program ezen a napon. (pl. zenés programok)

A csoportok (általában kis-és középső csoportosaink) vidám műsorral készülnek erre napra. A korcsolyázóknak átadják az oktatók az oklevelet, melyet büszkén vesznek át óvodásaink. Tombola, versenyjáték, arcfestés, „csillám - tetoválás”, népi játékok stb., s a végén az óvodai dolgozók főzte bográcsos étel, és az óvoda születésnap tortája zárja a programot. Aki nem nyert a tombolán, az sem tér haza üres kézzel, mert az óvoda kapujában zsákbamacska ajándék várja.

Születésnapok

Általában gyertyagyújtás, az ünnepelt által kívánt éneklés, verselés után az óvónők által készített apró játékkal ajándékozza meg a csoport az ünnepeltet. Az ünnepelt csomagolt aprósüteménnyel, vagy tortával (számlával rendelkező), gyümölcscsel, gyümölcslével kínálhatja meg társait.

Ünnepkörhöz kapcsolódó játszónapok

Adventi játszónap –nyílt, a családok részt vehetnek a programon

Farsangi játszónap - zártkörű

Húsvéti játszónap - nyílt, a családok részt vehetnek a programon

Cél:

- együttlét, együtt alkotás öröme gyermek - szülő - óvoda
- közösségformálás
- érték közvetítés

Csoportonként változó események szervezése: pl. kirándulás, cirkuszlátogatás, színházlátogatás diószedés, állat simogatás egyéni gazdálkodónál.

Leendő óvodásaink részére

„Ovis leszek" játszónapok januárban, februárban, márciusban.

Cél

- az óvodai miliő megismertetése óvodába kerülés előtt a gyermekekkel, szüleikkel
- a kicsik óvodába kerülésének, beszoktatásának, az elválásnak megkönnyítése azáltal, hogy ismert helyre jönnek, ismert felnőttek fogadják őket.

Velence Város rendezvényein műsorral részvétel

- Babák rózsakertje
- Idősek napja
- Adventi rendezvénysorozat
- Városi Karácsony
- Majális
- Városi virágosítás

8. A GYERMEKEK MEGISMERÉSÉT ÉS FEJLESZTÉSÉT, A FEJLŐDÉST NYOMON KÖVETŐ DOKUMENTUMOK

„Csak azt a gyereket tudom tanítani, akit megismertem.” (Montessori)

Törvény rendelkezik a gyermekek fejlődésének nyomon követéséről (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 63.§). Minderről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk, - kereteit a Pedagógia Programban rögzíteni kell (6.§ (2) bekezdés e., – a szülő és az óvoda együttműködése, a szülők tájékoztatásának részletes leírása) Az iskolába lépésről a döntés az óvodáé – (72.§ (4) bekezdés a., a szakszolgálatok igénybevételeéről) a szülő kötelezettségei, gondoskodása a szakszolgálatba történő eljutásról (72.§ (1) bek. a.) Ha a szülő nem teljesíti a kötelességét, akkor azt a kormányhivatalnak jelenteni kell- szülői egyet nem értési nyilatkozat alapján(63.§ (3) bek.)

Cél: Olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják.

A reális és szakmailag megalapozott értékelés az alapja a további fejlesztési feladatoknak. A szülők folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentumok, intézményi szintű szempontok:

A differenciált egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülni kell, kiemelten a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermekek esetében. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell megsegíteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése:

- játéktevékenység közben végzett megfigyelés adja a legtöbb információt
- a gyermek megfigyelése természetes környezetében, a megszokott csoporttársak, tárgyak között, tevékenység közben spontán, illetve célzottan történik.
- Képet kapunk a gyermek fejlettségéről, hiányosságáról, fejlődési üteméről
- Ennek ismeretében készítjük el a gyermek fejlesztési tervét, szükség esetén szakemberhez irányítjuk.
- A gyermek fejlettségéről, a fejlesztés menetéről a szülőket fogadóóra keretében tájékoztatjuk.

„Cél: bármilyen állapotról bármilyen állapotig eljutás

Elérendő szint nincs, apró lépéstől a „csillagos égig”

Egy gyereken „belül” több szint létezik”

(Dr. Bakonyi Anna)

Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő nevelési év nevelési, fejlesztési terve.

Az információk rögzítését szolgáló dokumentumok:

- fejlődési napló
- fejlettséget követő lapok kimeneti célokkal
- mérőanyag
- egyéni fejlesztési terv
- Csoportnapló

A csoport előrehaladásának értékelése

Cél:

A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendszerének megfigyelése, mérése, értékelése a kapott eredmények alapján tovább fejlesztés.

A csoport előrehaladásának figyelemmel kísérésével az óvodapedagógusok munkájának, hozzáadott értékének” meghatározása. Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő nevelési év nevelési, fejlesztési terve. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvónő munkájának megfigyelésére, valamint az egyéni összegző mérés eredményeire épül. A gyermekek társas helyzetének vizsgálatához évente kétszer szociometriai mérést alkalmazunk.

10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- a sajátos nevelési igényű gyermek
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- a kiemelten tehetséges gyermek

Sajátos nevelési igényű:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség, a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása, melyről a szülőt tájékoztatjuk.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni, mikro csoportos foglalkoztatás keretében.

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontjai:

- egyéni vagy mikro csoportos foglalkoztatás keretében a gyermekek képességének, motiváltságának ismeretében
- játékos, kreatív, kerülve az iskolai helyzeteket, nyugodt, ingerszegény környezetben
- a foglalkozások időpontja és helye tekintetében rendszeres.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

A kiemelten tehetséges gyermek:

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A mikro csoportos tevékenységsszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei, a játék tevékenység, a bábjáték. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer.

A tehetséges gyerek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességűekre úgy általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. A tehetséggondozás során a tehetségigéreteket fejlesztjük a gazdagítás, dúsítás, differenciálás eszközrendszerével komplex programok keretében

Cél:

A tehetségigéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében.

Feladataink:

- a tehetséges gyermek felismerése
- sokféle tevékenységkínálat biztosításával, a gyermekek érdeklődési körének megismerése
- a tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel
- egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- elfogadó és támogató környezet kialakítása
- a pedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén

- a szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében
- tehetségfejlesztési szakértővel partneri kapcsolat kialakítása

11. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekeink szociális háttére igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a **halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek** nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Az óvodapedagógus feladatai

- anyagi támogatás lehetőségeinek felkutatása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- praktikus ismeretek elsajátíttatása
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- családi életre és egészséges életmódra nevelés
- a mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- szülőkkel a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való együttműködésre készítető kapcsolattartás erősítése.

12. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel.

Cél:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Alapelvek érvényesítése:

- szegregálás elkerülésének elve
- az integrált nevelés során az összes gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek megfelelni
- normalizációs elv, melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása, minimális korlátozással
- azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő gyermekek számára
- integráció, a gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési, oktatási programmal elégítjük ki, differenciálás sokszínű alkalmazása
- a gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van.
- az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése
- a lehető legkorábbi beavatkozás elve
- az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában
- családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata.

- a gyermekvédelmi esetek kiszűrése
- a szükséges nyilvántartások vezetése
- kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösségekkel, óvodapszichológussal, az óvodán kívüli Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Intézettel, egészségügyi szervekkel
- prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- integráció a pedagógiai gyakorlatban

- a szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése.

Intézményvezető feladatai

- Törvényi előírások figyelemmel kísérése és betartása, az érvényesülésének biztosítása
- Óvó – védő intézkedések meghatározása, személyi felelősség kérdésének rögzítése a Házi rendben, SZMSZ-ben
- gyermekvédelmi munka összehangolása, gyermekvédelmi felelősök munkájának ellenőrzése
- évenkénti egészségügyi vizsgálatok megszervezése (gyermekorvosi, fogorvosi).
- egészséges életmód biztosítása érdekében az étkeztetés körülményeinek, minőségének, mennyiségének ellenőrzése
- esélyegyenlőség érvényesülése érdekében tankötelezettség teljesítésének elősegítése, figyelemmel kísérése.

Együttműködés a Gyermekjóléti Családsegítő szolgálattal

- A családok szociokulturális háttérének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése (pl. szülői értekezleten)
- szükség esetén esetjelzés
- étkezési kedvezmény lehetőségeinek közvetítése (a beíratást követően)
- eseti támogatás közvetítése
- nyári étkeztetésben való részvétel közvetítése
- adományokra szorulóknak jelzése
- a szülőkkel való kapcsolat segítése, szolgáltatás fokozása (gyermekfelügyeletben való részvétel)

Együttműködés a védőnővel

- gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- gyermekek egészségügyi, tisztasági szűrése
- státusz-vizsgálatok alapján az iskolakészültség megerősítése
- gyermekorvosi - szakorvosi vizsgálat kezdeményezése

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők.
- Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

13. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A nyitottság mindenekelőtt lehetőségek megteremtése a szülők fogadására, az óvodacsalád jó kapcsolatában nyilvánul meg. Intézményünk kiemelt feladata a szülőkkel való együttműködés tartalmi megújítása.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és –lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.

A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének célja:

A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával, olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

- erősítjük a jó partneri viszonyt,
- elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét,
- kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó toleráns magatartás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése a különbözőség elfogadásának közvetítése
- a családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése, az intervenciós gyakorlat érvényesítése
- pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása
- a családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön
- a szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- normarendszer ismeretében
- a gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése
- a családok kultúrájának megismerése, az óvoda értékrendjének közvetítése
- a szociális érzékenység tudatos fejlesztése
- biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő igényli, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda.
- Pedagógiai tájékoztatókat szervez a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon és érdeklődés alapján egyéb fórumokon.

Sikerkritérium:

- közösen szervezett gyermek és felnőtt programok
- nyílt napok – 2/3-os érdeklődéssel
- szülői elégedettségmérés 90%
- óvodán kívüli szakmai programok.

Kapcsolattartás várható eredményei:

- a családok elégedettek az óvoda működésével
- minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről
- a szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein
- a szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak

- azonosulnak az óvoda elveivel.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Fenntartó Önkormányzat
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

Kapcsolatok más nevelési szintekkel:

- Családok
- Környező települések óvodái
- Zöldliget Magyar Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola
- Csőrike Családi Napközi, Pöttöm Pöttyök Családi Napközi, Csimota Családi Napközi
- Referencia intézmények

Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények:

- Szakértői Bizottság
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Pedagógiai Szolgálat

Az óvoda egészségre nevelő munkáját segítő intézmények és személyek:

- az óvoda gyermekorvosa, fogorvosa
- az óvoda védőnője
- a Foglalkozás- egészségügyi Szolgálat Orvosa
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

14. FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? !Munkáltató könyv a helyi nevelési program készítéséhez NAT-TAN sorozat OKI, OKKER Bp. 1996.
- Nagyné Jánosi Éva: Pedagógiai programkészítés az óvodában. Módszertani segédanyagok Debrecen 1996.
- Petőné Vígh Katalin: Pedagógiai program óvodáknak. Minta RAABE Kiadó Budapest 2013
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában / Alex - Typo Kiadó Bp. 1992.
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés! Az óvodai nevelési program előkészítő szakasza. OKKER Bp. 1997.
- Dr. Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1995.
- Mérei Ferenc — V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan Gondolat Kiadó Bp. 1985.
- Vekerdy Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek a pszichológus szemével Tankönyvkiadó 1989.
- Villányi Györgyné: A saját nevelési program készítésének útjai Óvodai Élet 1996/5.
- Dr. Füle Sándor: A helyi pedagógiai programok kidolgozása OKKER Oktatási Iroda 1995.
- Nagyné Jánosi Éva: Pedagógiai programkészítés az óvodában. Módszertani segédanyagok Debrecen 1996.
- Dr. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program szakmai feltételrendszere AICIUS Bt Bp. 1997.
- Dr. Pereszlényi Éva: Az óvodák szakmai fejlesztése Budapesti Tanítóképző Főiskola 1994.
- Dr. Bakonyi Anna: Mérés-értékelés az óvodában? Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése 2012-13. bővített átdolgozott változat
- Helyi óvodai Nevelési Program Meseliget Óvoda Velence 2016. Velence

15. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

PEDAGÓGIAI PROGRAMOT VÉLEMÉNYEZTE

[Handwritten signature]

szülői szervezet képviselője

2018. év 08. hó 27. nap

ELFOGADTA

[Handwritten signature]

a nevelőtestület képviselőjében

2018. év 08. hó 27. nap

JÓVÁHAGYTA

[Handwritten signature]

Az intézmény vezetője

2018. év 08. hó 27. nap

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

- A nevelőtestület elfogadta a helyi pedagógiai programot, a döntéséről készült jegyzőkönyv iktatószáma *374/1/2018*.
- A szülői szervezet véleményét bemutató *374/2/2018* iktatószáma jegyzőkönyv.

Velence, 2018. augusztus 27.

intézményvezető